

B verda

Barcelona verda. Octubre 2008 núm. 120

Parcs i Jardins

LA PORTADA

La Mercè és la gran festa de Barcelona, i la sostenibilitat hi és sempre ben present. La carpa que l'Àrea de Medi Ambient va instal·lar a la Ciutat de les Persones, al

Passeig de Gràcia, va permetre a petits i grans aprofundir d'una manera lúdica i participativa en el respecte al medi ambient.

3 Editorial

Entre tots

4 Notícies

11 Opinió

Formació professional

12 Agenda 21 de Barcelona

Bones iniciatives

14 El personatge

Joaquim M. Casamor i d'Espona, arquitecte

16 B verda

20 Espai metropolità

Els usuaris opinen

22 Reportatge

Setanta-cinc anys de jardineria

26 Paisatgisme

Els parcs de Casamor

28 Eduquem per a la sostenibilitat

Nou curs, noves activitats

30 Apunts de jardineria

Estrelles d'interior

32 Fulls tècnics

Cobertes ecològiques

34 Pàgines verdes

PUBLICACIÓ BIMESTRAL
Núm. 120 octubre del 2008

PRESIDENTA
Imma Mayol i Beltran

VICEPRESIDENTA
Montserrat Sánchez Yuste

EDITA
PARCS I JARDINS DE BARCELONA INSTITUT MUNICIPAL
Tarragona, 173. 08014 Barcelona
tel.: 93 413 24 00
fax: 93 413 24 24
e-mail: parcsijardins@bcn.cat
www.bcn.cat/parcsijardins

DIRECTOR
Jordi Campillo

COORDINACIÓ
Noelia Rubio

CAP DE REDACCIÓ
Maria Rosa Salvadó

CONSELL DE REDACCIÓ
Maite Estrada, Patricia Falcone, Teresa Franquesa,
M. Alba Fransi, Dani García, Maria Molins, Margarita Parés,
Vicenç Ferrer, Montse Rivero, Coloma Rull

CONSELL ASSESSOR
DIRECCIÓ TÈCNICA DE PARCS I JARDINS DE BARCELONA:
Joan Andreu Verdaguier
ESCOLA TÈCNICA SUPERIOR D'ARQUITECTURA DE BARCELONA:
Miquel Vidal
FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES (FAD): Xavier Rovira
DIPUTACIÓ DE BARCELONA: Manuel Canes
ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA DE BARCELONA (UPC):
Xavier Fàbregas
EL TINTER, S.A.L.: Àngel Panyella
CONSELL DE COORDINACIÓ PEDAGÒGICA DE BARCELONA:
Antònia Hernández
ASSOCIACIÓ DE PROFESSIONALS DELS ESPAIS VERDS DE
CATALUNYA (APEVC): Dina Alsawi
AGÈNCIA D'ECOLOGIA URBANA DE BARCELONA:
Salvador Rueda
OBSERVATORI DEL PAISATGE: Joan Nogué
COL·LEGI OFICIAL D'ENGINYERS TÈCNICS AGRÍCOLES DE
CATALUNYA: Xavier Argimon
BCN MONTJUÏC: Ferran Ferrer
INSTITUT DE RECERCA I TECNOLOGIA AGROALIMENTÀRIA
(IRTA): Pere Cabot

GESTIÓ, PRODUCCIÓ EDITORIAL I IMPRESSIÓ
El Tinter, S.A.L.
(empresa certificada ISO 9001, ISO 14001 i EMAS)
tel.: 93 357 00 50

COL·LABORADORS D'AQUEST NÚMERO
Ernest Costa i Savoia (fotografies "Espai metropolità"),
Teresa Garceran, Lurdes Planes i Sant-romà, Antoni Trepal

ASSESSOR LINGÜÍSTIC
Marià Pou Nadal

FOTOGRAFIA
Dani García, Alonso José Fernández, Manel Raya

FOTO PORTADA
Dani García

DISSENY I DIRECCIÓ D'ART
Ruiz+company

PUBLICITAT I PATROCINIS
José Luis Almadí

SECRETARIA I SUBSCRIPCIONS
Núria Ugena

TIRATGE
10.000 exemplars

Barcelona Verda no comparteix necessàriament les opinions
expressades pels autors dels articles publicats.

Copyright: Reproducció autoritzada amb indicació de la
font. Se'n sol·licita còpia.

Aquesta revista utilitza la família tipogràfica Fedra.

Paper reciclat
Cylcus print Torras de 115 i 170 g

Editorial

Entre tots

L'arribada del setembre és un moment important de l'any: la majoria hem fet vacances, hem descansat i tornem amb ganes renovades de fer feina. És el nou inici de la nostra activitat habitual. I això també es nota a la ciutat, ja que moltes vegades aquest és el moment en què es comencen molts projectes. Hi ha tot un any al davant! Per la part que li toca a l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, m'agradaria destacar-ne un que difícilment podrem fer nosaltres sols. Em refereixo a millorar la gestió dels residus urbans. El setembre passat es va iniciar una campanya per fomentar-ne la recollida selectiva, juntament amb un pla que té com a objectiu l'augment dels Punts Verds a la ciutat. Aquest pla té una especial incidència en els Punts Verds de proximitat, que són els que facilitaran que la ciutadania pugui desfer-se sense grans desplaçaments dels residus que per les seves característiques –bombetes i fluorescents, restes de pintura i de dissolvents, petits electrodomèstics, oli de cuinar ja usat, piles, envasos de tinta d'impressores domèstiques, etc.– no es poden dipositar als contenidors destinats als residus urbans més corrents: paper, vidre, envasos i restes orgàniques. Arribats a aquest punt, hem de dir amb satisfacció que, a Barcelona, la recollida selectiva ha anat creixent, i molt. Així, per exemple, entre els anys 2003 i 2007, la recollida selectiva de vidre ha

augmentat un 49%; la de paper i cartró, un 66%, i la d'envasos, un 60%. Això vol dir que, independentment de l'augment dels recursos municipals per fer possible la recollida selectiva de residus, els barcelonins i barcelonines cada cop són més curosos ambientalment. Ara és qüestió d'anar una mica més enllà, de conèixer millor les fraccions i saber com separar-les i on dipositar-les. Una tasca, doncs, col·lectiva, de formació i de creació d'equipaments per part de l'Ajuntament i d'adopció d'hàbits sostenibles, de manera progressiva, per part de la ciutadania. Tot això em porta a destacar un altre projecte: l'oferta d'activitats d'educació ambiental de l'Àrea de Medi Ambient, que aquesta tardor torna renovada i ampliada, amb propostes que s'afegeixen a les fetes en els passats cursos escolars. Qui no sap quina és la millor manera d'actuar i per què, difícilment pot triar-la. Els programes d'educació ambiental són, doncs, la millor aposta de present i de futur perquè els nois i noies creixin en el respecte i la responsabilitat cap al seu entorn i, d'aquesta manera, aconseguir que aquests principis esdevinguin el seu model de vida. Això ens garantirà que entre tots arribem a construir una Barcelona cada cop més sostenible.

*Jordi Campillo,
gerent de Medi Ambient*

Notícies

Barcelona millora l'espai públic

L'Ajuntament destinarà prop de 5 milions d'euros a les actuacions que es faran als parcs i jardins i en el verd urbà en general

El 22 de juliol passat, la regidora de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, Imma Mayol, va presentar el Pla de Millora Integral de l'Espai Públic 2008-2011. Entre les diferents actuacions previstes destaca la intervenció en el 40% de carrers i places de la ciutat, la substitució de les lluminàries que encara projecten llum cap al cel i l'augment de la inversió en la millora de l'espai públic.

El nou Pla de Millora Integral de l'Espai Públic 2008-2011, amb una inversió total d'uns 136 milions d'euros, actuarà sobre 1.640 carrers i places. Aquest pla ha establert un criteri de qualitat a l'alça, de manera que, en una bona part dels carrers inclosos en el pla, s'hi farà més d'una actuació. El pla està previst que es comenci a desenvolupar a partir del primer trimestre del 2009, i les actuacions es duran a terme coordinant els diferents serveis municipals perquè els treballs es puguin fer en el menor temps possible i causant les mínimes molèsties als veïns. Pel que fa a l'àmbit

estricte de la vialitat, s'ha disposat una divisió de la ciutat en cinc grups de dos districtes cadascun. El primer serà Ciutat Vella i Sarrià-Sant Gervasi; el segon, Gràcia i l'Eixample; el tercer, Sants-Montjuïc i les Corts; el quart, Horta-Guinardó i una part de Sant Martí, i el cinquè, Nou Barris i l'altra part de Sant Martí.

LES MILLORES

Cent vuitanta-tres carrers seran objecte d'una transformació integral, que comporta tres nivells d'incidència, amb dos o més tipus de tractaments conjunts per a cada carrer, i que poden incloure la redefinició del disseny del carrer, l'enllumenat, el clavegueram i la mobilitat, entre altres actuacions possibles. La inversió en aquest capítol és de prop de 87 milions d'euros, i comportarà treballs de transformació profunda i una percepció de canvi molt important. Un segon aspecte del pla són les inversions sectorials, que s'aplicaran a dues-centes quaranta-set vies. Es tracta d'ac-

El nou Pla de Millora Integral de l'Espai Públic 2008-2011 comportarà una inversió de 136 milions d'euros

Se substituiran tots els punts de llum que actualment encara provoquen contaminació lumínica

Es repararan més de 175.000 m² de voreres i se soterraran 30 km de línies elèctriques

tuacions específiques que impliquen un únic tractament per a cada carrer, que poden ser la renovació de l'enllumenat i el soterrament de línies elèctriques de baixa tensió, la instal·lació de paviment sonoreductor o la millora de l'accessibilitat.

En total es repararan més de 175.000 m² de voreres; es renovarà l'enllumenat de trenta-set carrers; se soterraran trenta quilòmetres de línies elèctriques de baixa tensió, en col·laboració amb Fecsa-Endesa, que s'encarrega de la instal·lació del nou cablejat; s'instal·larà paviment sonoreductor en cinquanta carrers, que, sumant-hi els noranta-nou carrers de tractament integral on es renovarà la calçada, representarà una superfície total d'actuació de 600.000 m², i es millorarà l'accessibilitat en cent cinquanta-set carrers.

LLUM NETA

El Pla de Millora Integral 2008-2011 preveu la substitució de tots els punts de llum que actualment encara provoquen contaminació lumínica. Així, es canviaran 23.000 punts perquè no projectin gens de llum cap al cel, sinó tota cap a terra. Això significa actuacions en un total de 1.210 carrers de la ciutat,

amb una inversió de gairebé 13 milions d'euros. En aquestes actuacions, també s'hi inclourà, segons les necessitats, el canvi de fanals o del mobiliari de suport al punt de llum. D'aquesta manera, Barcelona passarà a tenir una llum neta al carrer, sense projectar claror cap al cel. Amb les noves lluminàries –d'altra banda més eficients–, l'estalvi energètic serà de més de 5.300.000 kW/h l'any. Les actuacions d'enllumenat es dividiran en tres grans zones: Eixample i Sants-Montjuïc; les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia i Horta-Guinardó, i Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí i Ciutat Vella.

VERD URBÀ

L'Ajuntament destinarà prop de 5 milions d'euros a les actuacions que es faran als parcs i jardins i en el verd urbà en general. El pla permetrà millorar les instal·lacions de quinze parcs de la ciutat, amb treballs de renovació de la pavimentació i la xarxa de reg, la instal·lació de jocs infantils o la plantació de nous arbres. També preveu al voltant de cinc-cents actuacions en el verd dels carrers, com són la millora dels escocells i dels parterres o la realització de noves plantacions.

La necessària cura amb els productes químics

Els productes químics formen part del nostre entorn més quotidià. Que siguin o no perjudicials per a la nostra salut depèn tant del bon ús que en fem com del fet que aquest ús sigui l'estrictament imprescindible, i també de l'adopció de mesures de precaució i control a l'hora de fer-los servir. Aquest és, d'alguna manera, el resum del missatge que vol fer arribar l'Associació de Persones Afectades per Productes Químics i Radiacions Ambientals, Adquira, una representació de la qual ha tingut fa poc una reunió amb responsables de l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona.

L'Associació de Persones Afectades per Productes Químics i Radiacions Ambientals és una entitat que aplega les persones que han resultat intoxicades accidentalment per substàncies químiques (productes de neteja, plaguicides, dissolvents, etc.) utilitzades en el lloc de treball o en altres espais, així com les afectades per radiacions ambientals, antenes de telefonia i altres camps electromagnètics.

En el seu fullet de presentació, aquesta associació posa de manifest que les intoxicacions, que no sempre tenen curació, afecten la salut física, psíquica i social, i són encara un problema força nou, per al qual no es coneixen tractaments realment efectius, principalment per la diversitat de símptomes i la falta de recerca i de prevenció de les fonts d'origen del que s'anomena, de manera genèrica, Síndrome de Sensibilitat Química Múltiple. L'objectiu de l'associació és, fonamentalment, que es controli de manera

efectiva i fins i tot, en alguns casos i en determinats espais públics o de treball, que s'elimini l'ús de productes químics.

CAL PREVENIR

Els representants municipals van manifestar que, de manera transversal, les diferents àrees de l'Ajuntament de Barcelona estan adoptant el Sistema de Gestió Mediambiental sobre la base de la certificació ISO 14001 –o la que correspongui a cada àmbit d'actuació– i el Sistema de Prevenció de Riscos i Salut Laborals sobre la base de la certificació OSHAS 18001. Unes mesures que, lluny de ser estàtiques, comporten, entre altres aspectes, l'establiment d'objectius anuals que permetin avançar cap a uns models de treball cada cop més segurs. Un exemple d'aquesta política és, en el cas dels productes químics, l'adopció dels mètodes de lluita integrada per protegir de plagues i malures els espais verds de la ciutat. Això implica un ús molt restringit de productes fitoquímics, que, a més, són molt selectius i d'una toxicitat gairebé nul·la, tant per a les persones com per a la fauna que habita els parcs i jardins.

De totes maneres, els representants de l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona es van comprometre a seguir treballant en l'adopció de mesures cada cop més efectives en la prevenció dels riscos que comporta un ús no adequat dels productes químics i en la difusió de la necessitat de ser molt curosos amb aquests productes, tant en l'ús laboral com en el domèstic.

Cal ser molt curosos amb els productes químics, tant en l'ús laboral com en el domèstic

ADQUIRA
www.associacioadquira.org

La Mercè és festa major!

El Parc de la Ciutadella va acollir les activitats d'*El sol a totes les cultures*

La carpa de l'Àrea de Medi Ambient a la Ciutat de les Persones s'ha fet amb materials reciclats i reutilitzables

L'última setmana de setembre, a Barcelona hi va haver festa grossa: la de la Mercè. L'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament hi va ser present amb moltes activitats a la carpa que va instal·lar a la Ciutat de les Persones, i també en l'excepcional marc del Parc de la Ciutadella. Grans i petits es van poder endinsar en el món de la sostenibilitat d'una manera lúdica i molt participativa.

La carpa que l'Àrea de Medi Ambient ha instal·lat aquest any a la Ciutat de les Persones, al Passeig de Gràcia, ha estat feta amb materials reciclats i reutilitzables. Per al fons de tancament es van aprofitar les lones de polipropilè –un material reciclable i reutilitzable– que van decorar l'estand de Medi Ambient en el passat Festival de la Infància, i la moqueta que aquest any ha cobert el terra de la carpa de la Mercè servirà per a futures instal·lacions. Quant a les activitats, es va fer un espectacle amb cançons dedicades a la sostenibilitat, els residus, els parcs i la responsabilitat que tenim amb els nostres animals de companyia. La música també va ser la protagonista d'un taller de confecció d'instruments de percussió amb materials reciclats.

ACTIVITATS A LA CIUTADELLA

Entre el 20 i el 24 de setembre, el pg. dels Til·lers del Parc de la Ciutadella va acollir *El sol a totes les cultures*, un conjunt d'activitats que van permetre ajuntar de manera lúdica el medi ambient i la multiculturalitat. Així, al mig del parc es va instal·lar un "corredor verd", com a metàfora del projecte de corredor que ha de connectar la serra de Collserola amb la Ciutadella tot travessant el teixit urbà; el taller de demostració de Solar Xef va permetre conèixer les tecnologies per cuinar utilitzant el sol com a font d'energia; en el taller *Els colors del sol*, els nens i nenes van poder comprendre les possibilitats i la força de les energies renovables, i set bicicletes estàtiques van generar l'electricitat necessària per fer funcionar un Scalextric. A la plaça Prim es va donar la sortida a la Marxa Elèctrica, que va aplegar bicicletes, motocicletes i cotxes elèctrics.

'Perquè reciclar és sumar..., Recicla't!'

Aquest és el lema de la campanya iniciada per l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona amb l'objectiu de fomentar la correcta separació de les diferents fraccions de la recollida selectiva de residus urbans i posar de manifest els beneficis mediambientals que això permet aconseguir. Una campanya que arriba juntament amb el pla d'ampliació dels punts verds de la ciutat.

Com gestionar entre tots una millor recollida selectiva dels residus urbans a Barcelona. Aquest és el contingut de les 730.000 guies que l'Àrea de Medi Ambient ha distribuït per tota la ciutat com a eix principal de la campanya *Perquè reciclar és sumar..., Recicla't!*. La guia conté tota la informació necessària perquè els barcelonins i barcelonines sàpi-guen identificar els elements que com-ponen cadascuna de les diferents frac-cions de residus: paper i cartró, vidre, envasos, orgànica, rebuig i residus espe-cials que no poden dipositar-se als con-teïdors dels carrers i s'han de portar als Punts Verds o a les deixalleries. A part de la seva distribució, durant el mes d'octu-bre, a les bústies dels edificis d'habitat-ges, la guia també es pot demanar a les Oficines d'Atenció Ciutadana.

Per reforçar la campanya, entre el 20 d'octubre i el 19 de novembre, seixanta àrees d'aportació de residus distribuï-des per tots els districtes comptaran entre les 15.30 i les 21.00 h amb promo-tors mediambientals que, al costat del contenidor, aclariran possibles dubtes a

l'hora de separar i dipositar els residus. Així mateix, a partir de mitjans de novembre, en els Punts Verds es distri-buiran 300.000 packs de bosses de reco-llida selectiva. D'altra banda, al novembre també s'iniciarà una actua-ció específica destinada al foment de la separació correcta de la fracció orgànica i de rebuig a les zones de Barcelona on aquesta recollida ja està implantada.

MÉS PUNTS VERDS

Durant el període 2008-2011, el Pla de Punts Verds de Barcelona preveu incre-mentar d'una manera significativa els Punts Verds de Barri, amb la creació de tretze instal·lacions noves, la qual cosa representa un augment del 120%. Així mateix, entrarà en funcionament un nou Punt Verd Mòbil Escolar i es reno-varan quatre dels vuit vehicles de la flota de Punts Verds Mòbils.

Actualment, Barcelona compta amb una infraestructura de Punts Verds divi-dida en quatre tipologies, segons quina sigui la seva funció específica. A l'anella exterior de la ciutat hi ha vuit Punts Verds de Zona. Tenen una superfície superior als 4.000 m² i s'hi poden dipo-sitar tota mena de residus, inclosos els de major volum o pes i que no són reco-llits de manera domiciliària, així com els residus procedents de les activitats comercials o de serveis de la ciutat.

Distribuïts per la trama urbana hi ha onze Punts Verds de Barri i noranta-sis parades de Punts Verds Mòbils. La seva funció és acostar el servei de recollida

L'Àrea de Medi Ambient ha distribuït 730.000 guies en què s'explica com gestionar millor la recollida selectiva de residus

1. Àrea d'aportació de residus
2. Portada de la guia

1.

2.

El Pla de Punts Verds de Barcelona preveu incrementar els Punts Verds de Barri amb tretze instal·lacions noves

selectiva al ciutadà i, per tant, facilitar la seva participació en la gestió sostenible dels residus urbans. Hi ha un quart tipus de Punts Verds, també mòbils: els destinats a les escoles, que tenen una funció bàsicament pedagògica. L'any 2007, en el conjunt de Punts Verds de la

ciutat es van recollir 20.642 t de residus, la qual cosa representa un increment del 63% respecte al període 2001-2002, que és quan es van començar a crear els Punts Verds de Barri.

Punt Verd Mòbil

Millor connectivitat a Collserola

El Passeig de les Aigües ja té dos nous passos elevats, que facilitaran la mobilitat de passejants i ciclistes al Parc de Collserola. Es tracta de la passarel·la que travessa la carretera de Cerdanyola

a Horta a l'altura del Portell de Valldaura i de la que travessa la carretera de Sarrià a Vallvidrera. Aquestes actuacions formen part de les obres de diferents trams del futur Passeig Mirador de les Aigües, que dotarà el parc d'un recorregut de 21 km. Gràcies a la seva privilegiada panoràmica, aquest passeig serà un excepcional mirador de Barcelona i el Barcelonès, així com d'algunes àrees del Vallès, el Baix Llobregat i fins i tot el Garraf i el Maresme. Amb la construcció d'aquestes dues noves passarel·les, el Passeig de les Aigües enllaça els dos extrems de Collserola (des de la muntanya de Sant Pere Màrtir, a Esplugues de Llobregat, fins al barri de Torre Baró) evitant el perill que representava per als excursionistes, els caminants i els ciclistes haver de travessar carreteres molt transitades. El Passeig Mirador de les Aigües forma part de la futura Ronda Verda de Barcelona, un recorregut de 60 km que vorejarà la ciutat.

Un gran cactus

Això és el que hi ha en un jardí interior d'un edifici d'habitatges del barri del Turó de la Peira, concretament al carrer Trabau. L'exemplar, de l'espècie *Cereus jamacaru*, es ramifica en tres braços cap als 2,5 m d'alçada. El braç principal, del qual neixen la resta, supera de llarg els 8 m. Ben viu, a la base, hi estan apareixent tres braços més. La propietària, Maria Neus Portillo, explica que el van plantar els seus pares deu fer uns trenta anys i que sempre ha crescut fort

i sa. El veí Manuel Pérez, que és qui ens va descobrir aquesta meravella vegetal, ens va parlar amb tant d'entusiasme del que defineix com a "fal·lus gegantí recobert de punxes" que, a finals de juliol, un fotògraf, un expert en cactus de Parcs i Jardins i qui escriu aquesta ressenya ens vam desplaçar al Turó de la Peira per donar fe que en aquest barri de Barcelona hi ha un dels cactus més grossos i més bonics de la ciutat.

Maria Neus Portillo, amb el seu fill i el seu veí, Manuel Pérez, davant del gran cactus que hi ha al pati interior de l'edifici on viuen, al barri del Turó de la Peira.

Som part del paisatge: participem-hi!

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha posat en funcionament el web *Ets part del paisatge. Participa* (www.catpaisatge.net), una eina de consulta i participació en l'elaboració del Catàleg de Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona. La finalitat d'aquest instrument, creat per la Llei 8/2005, de Paisatge de Catalunya, és integrar objectius paisatgístics en la planificació i ordenació del territori. Aquest Catàleg de Paisatge tindrà incidència sobre les comarques de l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, el Barcelonès, el Garraf, el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental, i permetrà conèixer l'estat del paisatge

en aquestes comarques, els seus valors i les mesures per millorar-lo amb la finalitat d'integrar-se en el Pla Territorial Metropolità de Barcelona, que està elaborant el Departament de Política Territorial i Obres Públiques. El catàleg també serà un document de referència per al planejament urbanístic, la prevenció d'impactes paisatgístics i la política de paisatge de Catalunya. L'objectiu del web *Ets part del paisatge. Participa* és elaborar un Catàleg de Paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona que tingui en compte la percepció de les persones i les seves inquietuds sobre el seu futur. La consulta estarà oberta fins al 31 d'octubre.

Formació professional

Antoni Trepà,
director de l'IES M Rubió i Tudurí,
Escola de Jardineria

No sóc ni un expert ni un teòric de la formació professional. Però, com molts en la meva situació i la meva feina, sóc capaç de reflexionar-hi i d'opinar. La societat, com tot, sempre canvia. I a cada època ens toca viure i reflexionar sobre els canvis que es produeixen, i fer-ho sense perdre la visió global del passat. Crec que és la manera de, vivint el present, endegar un futur. Si reflexionem poc, si la visió del passat és curta, inexistent o parcial, o també si només estem preocupats per crear futur, malament. I, en l'àmbit de l'aprenentatge, aquesta manera d'actuar també val. Què cal aprendre, doncs? Fora de la professió tenim la llibertat d'assolir els coneixements que vulguem i sempre. Però en la professió, per exercir-la, hem d'adquirir els coneixements necessaris i imprescindibles. És molt lícit cercar la professió que ens pot produir més equilibri, felicitat, contrapartides, etc. Però hem d'admetre que no tothom té la professió que voldria o li caldria. Tenim la que, per una sèrie de circumstàncies, tenim, i és igual de lícit acceptar la professió a la qual la nostra trajectòria vital ens porta. D'aquesta actitud, ha interessat dir-ne submissió, poca ambició. A qui? Als que avui en dia parlen massa d'objectius, de reptes, de fites. Cal tenir desitjos, però no són aconsellables les dèries.

La formació professional, doncs, no és cap cosa de pas ni de farciment. Només cal repassar un dia de la nostra vida i veurem quantes professions, i els seus corresponents professionals, ens han calgut per ser on som.

La formació professional no és ni de l'escola ni de l'empresa, sinó de la persona. Creix a l'escola i ha de donar fruit a l'empresa. Però s'ha de mantenir, ampliar i actualitzar per interès de la persona. El més important és que la professió que exercim i que ens ocupa molta part de la vida la desenvolupem, la fem créixer, l'actualitzem i l'acomplim amb els coneixements i continguts que calen en cada moment.

No és fàcil, però cal triar la branca de formació professional on formar-se. I s'ha de fer considerant els factors que hi intervinguin, a risc d'equivocar-se. Les estadístiques d'ocupació ens donen xifres del que la societat, i en concret el mercat laboral, necessita o pot necessitar.

Es diu (a vegades ho ensenyen a les escoles de negocis) que la formació és necessària encara que no es tingui ocupació. I és cert. I també es diu que la desocupació unida a la formació porta a crear noves professions. I també és cert. Però només és cert en un sistema aïllat. La societat ens diu cada dia que hi ha professions per a les quals no es troben professionals o bé s'han de demanar lluny. I que quan el que es vol formar pot preveure un final sense bona ocupació abandona o no acaba i la formació queda poc treballada.

No podem fer de la formació professional un simple "índex d'audiència". No ho volen ni l'alumnat, ni les escoles ni les empreses. Ni tampoc podem convertir la formació professional en unes dades que ens ampliïn o redueixin l'escolarització. Cal veure i estudiar els fluxos, però ser prudent en les accions. L'encaix entre formació i ocupació no pot ser exacte, però hem de tenir en compte els factors que la determinen. Directament no he parlat de jardineria, perquè me'n considero molt poc coneixedor. He parlat del que puc parlar. De jardineria, n'ha de parlar el professorat que de debò n'ensenya, l'alumnat que n'aprèn, qui forma part de les empreses de jardineria i els mateixos jardins. En setanta-cinc anys de vida de l'Escola de Jardineria Rubió i Tudurí hi ha moltes persones que en poden parlar millor que jo. I em deixava els mitjans de difusió tècnica i especialitzada, com la vostra revista, per exemple.

Bones iniciatives

Agenda 21

Des de fa cinc anys, cada desembre es lliuren els Premis Acció 21 a iniciatives de col·lectius ciutadans compromesos amb l'Agenda 21 de Barcelona. Un dels projectes guardonats l'any passat està relacionat amb un aspecte tan important com és la inclusió social. Es tracta del Pla Espai d'Inclusió i Formació Casc Antic. Una iniciativa que, amb moltes d'altres, està contribuint a aconseguir una ciutat millor i més sostenible.

El Pla Espai d'Inclusió i Formació Casc Antic, portat a terme per l'associació Espai d'Inclusió i Formació Casc Antic (EICA), amb trenta anys d'experiència, és una excel·lent iniciativa de treball amb les persones mitjançant la formació, l'acollida, la mediació intercultural i la participació per construir una ciutadania activa. Les activitats estan adreçades als majors de setze anys que necessitin els serveis de l'entitat, estiguin o no en situació d'exclusió social, amb l'objectiu d'afavorir la inclusió sociolaboral de la població jove i adulta i la seva participació associativa i ciutadana.

SERVEIS I ACTIVITATS

L'associació Espai d'Inclusió i Formació Casc Antic treballa en l'acolliment de les persones nouvingudes i en l'acostament a la diversitat cultural desenvolupant un seguit de programes que promouen l'intercanvi i el coneixement entre cultures. Els serveis que ofereix inclouen la formació; l'orientació i l'assessorament, i l'acompanyament i la mediació necessaris per facilitar a la persona nouvinguda la seva inclusió en la societat d'acollida. Aquest objectiu s'aconsegueix mitjançant cursos d'aprenentatge de les llengües vehiculars (català i castellà), que compten amb el suport de materials didàctics elaborats per la mateixa associació amb la col·laboració d'altres entitats; l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació, i el coneixement de la nova realitat social i cultural des de la reflexió i el diàleg dinamitzant processos de participació.

L'associació Espai d'Inclusió i Formació Casc Antic treballa en l'acolliment de les persones nouvingudes i l'acostament a la diversitat cultural

Les activitats de l'associació afavoreixen el diàleg entre cultures

Participants en el projecte Ta-axira, adreçat als joves immigrants, durant una sortida al Park Güell

L'any 2007, l'associació va oferir acollida, mediació, i orientació i acompanyament en el procés migratori a quatre-centes persones

PROGRAMES ESPECÍFICS

El Pla Espai d'Inclusió i Formació Casc Antic també desenvolupa programes específics adreçats a col·lectius determinats. És el cas del projecte Ta-axira, adreçat als joves immigrants, amb activitats de formació per a la immersió lingüística, el reforç sociolaboral i l'assoliment de l'autonomia mitjançant la formació i el suport en la recerca de feina; activitats d'oci, i eines que tenen com a objectiu afavorir la participació i la convivència. Per a les dones s'organitzen activitats que, a més de la seva formació inicial –amb cursos de castellà i d'acollida per a dones no alfabetitzades–, inclouen espais de trobada i debat entre dones de diferents orígens i elements que facilitin la seva participació activa en la col·lectivitat.

RESULTATS

L'any 2007, l'EICA va oferir acollida, mediació, i orientació i acompanyament en el procés migratori a quatre-centes persones; el projecte Ta-axira va

atendre vuitanta-dos joves de vuit països; en els grups de dones, hi van participar quaranta-vuit dones de sis països; als cursos de castellà i català, hi van assistir quatre-centes vint-i-vuit i seixanta persones, respectivament, de cinquanta-dues nacionalitats i, en cursos d'alfabetització digital, hi van participar trenta-set persones.

TREBALL EN XARXA

El Pla Espai d'Inclusió i Formació Casc Antic participa de manera activa en la Xarxa d'Entitats per al Pla Integral del Casc Antic (PICA) fent propostes en l'elaboració del projecte d'intervenció integral als barris de Sant Pere, Santa Caterina i Ribera per a la definició del futur centre de formació de persones adultes La Penya. També organitza, conjuntament amb altres entitats, iniciatives de desenvolupament comunitari, com les jornades de reflexió Fem Barri, un espai de diàleg i participació al Casc Antic de Barcelona.

L'oferta de formació inclou el coneixement del català i el castellà i de les noves tecnologies de la comunicació i la informació

Joaquim M. Casamor i d'Espona

El personatge

arquitecte

“Un jardí és un paisatge idealitzat”

Nascut a Figueres, l'any 1920, Joaquim M. Casamor i d'Espona ha deixat una petja important en la configuració de la trama verda de Barcelona durant la segona meitat del segle XX. Director tècnic de Parcs i Jardins entre els anys 1968 i 1986, va dissenyar espais verds tan importants com els de Joan Maragall, Mossèn Costa i Llobera i Mossèn Cinto Verdaguier, a Montjuïc; el Parc de la Guineueta i el del Turó del Putget, i l'enjardinament de places com la de Lesseps o la de la Universitat. Una obra que expliquem a les pàgines de paisatgisme d'aquest número de *B verda*. Entrevistar-lo ens ha permès conèixer el seu pensament pel que fa als espais verds a les ciutats.

Per què va triar l'arquitectura?

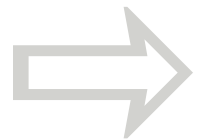
Perquè tota la vida m'havia agradat aquesta professió. Quan era jovenet ja

volia ser arquitecte. L'any 1952 vaig començar a treballar en el Servei d'Edificació Particular de l'Ajuntament de Barcelona, i el 1955 vaig ser nomenat arquitecte en cap d'Obra Nova del Servei Municipal de Parcs i Jardins. Quan l'aleshores director del servei, Josep M. Riudor, em va proposar la feina, em va interessar molt, perquè sóc fill d'una casa pairal de l'Alt Empordà i havia viscut la natura i els treballs agrícoles. Per tant, la jardineria no m'era aliena en absolut, i de seguida em vaig trobar a gust en aquesta feina, molt vinculada a la meva sensibilitat.

L'any 1968 va ser nomenat director tècnic del Servei Municipal de Parcs i Jardins. Com era en aquell moment el verd urbà de Barcelona?

Molt pobre. Des del servei treballàvem per anar augmentant el patrimoni verd

En un jardí, la protagonista ha de ser la planta, que és la que conforma els espais

Hi havia tendències dins l'urbanisme que consideraven que els parcs i jardins eren una peça distorsionadora de la trama urbana

La composició és l'art de la jardineria, no simplement la plantació

Hi ha moltes coses que són necessàries en una ciutat; a mi em va tocar ballar amb la més guapa

de la ciutat, perquè Barcelona, ja ho sabem, n'és deficitària, no ha tingut els parcs que hi ha en altres capitals, procedents de les cases reials o de l'aristocràcia. A la nostra ciutat, només alguns jardins privats van esdevenir públics, com el Laberint d'Horta. Quan van passar a ser de propietat municipal estaven molt descuidats i va caldre una restauració integral. Per fer-la vam consultar documentació antiga per mantenir l'esperit originari dels jardins. Els del Laberint d'Horta són uns jardins històrics que marquen un estil, una manera de viure, i m'agrada molt que es considerin un museu a l'aire lliure.

En els anys seixanta, el verd urbà, fins a quin punt era important en l'urbanisme?

Aquí està el quid. Hi havia tendències dins l'urbanisme que consideraven que els parcs i jardins eren una peça distorsionadora de la trama urbana, que suburbialitzaven i volien introduir l'esperit social rural contra la civilitat urbana. Ens acusaven d'això!, i que era una nostàlgia del ruralisme, de l'Arcàdia feliç i del romanticisme. Sempre m'ha interessat molt el tema del jardí contra la ciutat i de la ciutat contra el jardí. Aquesta tendència de l'urbanisme sostenia que el jardí anava contra la ciutat, que en trencava l'estructura i la civilitat, que era una cosa nostàlgica. Però, de fet, és la ciutat la que va contra el jardí, perquè la massificació i les activitats urbanes, en certa manera hi atempten, i es fa difícil mantenir els jardins a causa de la freqüència d'ús i la pol·lució.

Què és, per vostè, un jardí?

És un art. Un art vol dir artífici; per tant, el jardí és una cosa artificial, i no ho dic en un sentit pejoratiu. Aquest artífici no és mai ni una imitació ni una còpia de la naturalesa, és una interpretació en què intervenen la creativitat i els sentiments de la persona. És un paisatge idealitzat, caracteritzat, elaborat, és un oasi, és un miracle humà. No és una transposició d'una escena de fora cap endins. Hi ha d'haver esperit, hi ha d'haver estil.

En podem dir paisatges dins de la ciutat?

Sí, però hi ha d'haver un terme mitjà. Ni és una Arcàdia feliç, ni és un pessebre fora d'escala ni és una cosa romàntica. És una ordenació d'espais humanitzats. Els espais els humanitzem i els ordenem, i aquesta alteració es fa bàsicament a través de les plantes, i també amb la construcció. Hi ha d'haver equilibri. Els arquitectes, moltes vegades, quan encara no tenen un gran coneixement de les plantes, se les miren amb cert recel, perquè són volums variables,

canviants, difusos i poc controlables. La construcció, en canvi, té una puritat de valors. Les plantes són éssers vius que es desenvolupen i que és van manifestant. Una idea que m'agrada molt és que els arquitectes i els dissenyadors de jardins treballem en quatre dimensions, tenint en compte l'espai i el temps. Quan projectem hem de pensar en el futur: com serà? Si projectem una ombra, no hi és, l'ombra, hi serà. Hem d'escollir les plantes adequades, saber-les distribuir, saber-les agrupar i jugar amb harmonies i contrastos, amb marges verticals i horitzontals, amb plantes de fulla perenne i caduca, amb el buit i el ple, amb el color, amb la perspectiva. La composició és tot això, és l'art de la jardineria, no simplement la plantació.

Com ha evolucionat aquesta interpretació de la natura que considera que són els jardins?

En un jardí hi ha d'haver el modelat del terreny, la plantació i la construcció, però la protagonista ha de ser la planta, que és la que conforma els espais. Es tracta d'ordenar espais de manera que es vagin descobrint escenes. Els arbres solen ser les columnes i el sostre, i els arbustos són els murs. Ara hi trobo a faltar arbustos. És tot filtrable, tot visual, no hi ha misteri, no hi ha *suspense*, com dirien els francesos. Tot està a la vista. Malgrat reconèixer que els espais molt tancats poder ser insegurs, i que des del punt de vista pràctic els arbustos són un obstacle, trobo que hi falta intimitat. També comprenc, tanmateix, que els jardins petits que hi ha a l'interior dels nuclis urbans han de ser funcionals i servir una mica per a tot. Abans potser creàvem espais més específics, separant diferents ambients, i avui tot és multiús per l'afluència d'usuaris.

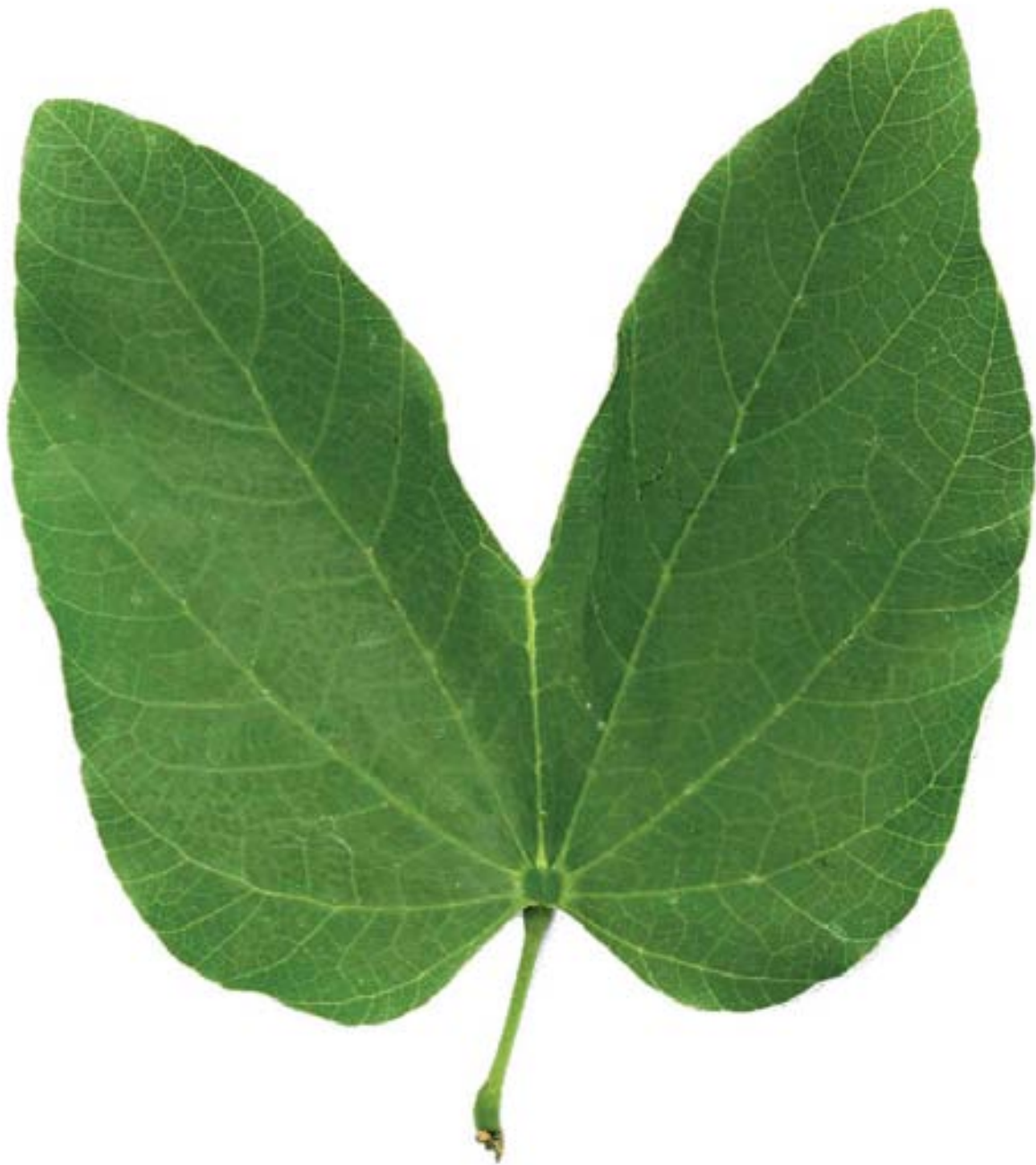
Què és el més important?

Un projecte simplement és un plànol. Però, després, quan el jardí està fet i veus que hi entra la vida, els vells prenent el sol, les parelles enamorades mirant-se als ulls i la quitxalla jugant..., això és el que em fa pensar que la societat gaudeix del projecte que has concebut, que és viu, que s'utilitza, que la gent s'hi troba bé. Aquesta és una satisfacció que no té preu. Hi ha moltes coses que són necessàries, en una ciutat. El clavegueram és necessari, però els jardins són més agradables. A mi em va tocar ballar amb la més guapa.

Maria Rosa Salvadó

B verda

La feina dels jardiners de Barcelona

Bauhinia grandiflora

CIUTAT VELLA

Plaça de la Vila de Madrid

Els 1.150 m² de parterres de gespa que hi ha en aquesta plaça han estat objecte d'una completa renovació. Un cop passat el motocultor i netejat el terreny, s'ha esmenat el sòl, s'ha adobat i s'ha deixat a punt per a la sembra. S'ha triat *Cynodon dactylon* 'Princess 77', amb baixes necessitats hídriques i, per tant, més adaptable al clima de Barcelona que altres espècies de gespa.

Jardins de Rubió i Lluch

En aquest cas també s'ha renovat tot el verd dels parterres, d'una superfície total de 500 m². Un cop preparat el terreny, s'hi han implantat pans de gespa de *Zoysia japonica* 'Toro', amb baixes necessitats hídriques.

EIXAMPLE

Gran Via de les Corts Catalanes

S'han retallat les tanques vegetals de pitòspor (*Pittosporum tobira*) que ornamenten els laterals d'aquesta avinguda. L'actuació s'ha fet en els 2.500 m² de parterres amb tanques vegetals situats entre la pl. d'Espanya i el c. Marina, i s'ha completat amb l'eliminació de males herbes i el sanejament general de les plantacions.

Carrer Villarroel

A l'altura del número 60 d'aquest carrer hi ha un parterre en què s'han fet feines de millora. La gespa que hi havia s'ha substituït per una altra amb menys necessitats hídriques, *Cynodon dactylon* 'Riviera', i s'ha fet la posada a punt del sistema de reg per augmentar-ne l'eficiència.

SANTS-MONTJUÏC

Institut Barcelona Esports

L'edifici d'aquest organisme està situat a l'av. de l'Estadi. Per millorar l'aspecte del parterres que hi ha a l'entrada s'hi ha posat sorra decorativa de recuperació.

Carrer dels Jocs del 92

Amb l'objectiu d'evitar el risc d'incendi forestal s'han desbrossat els 12.500 m² d'un talús de fort pendent, el desnivell del qual facilitaria la propagació del foc.

Castell de Montjuïc

Una de les últimes feines de millora de l'enjardinament del castell ha consistit en la retallada de 800 m lineals d'una tanca de pitòspor (*Pittosporum tobira*).

LES CORTS

Jardins del Palau de Pedralbes

Un dels espais més bonics d'aquests jardins és la llarga avinguda, amb 68 til·lers (*Tilia europaea*), que condueix fins a l'esplanada que hi ha davant del palau. Com que es tracta d'un camí molt transitat, s'hi ha fet una poda de seguretat i neteja de tots els arbres. L'actuació s'ha completat amb la retirada de branques seques de dos grans exemplars arboris: un cedre de l'Himàlaia (*Cedrus deodara*) i una acàcia (*Robinia pseudoacacia*).

Plaça Robert Gerhard

L'arbrat d'aquesta plaça ha estat objecte de feines de manteniment, que han consistit en la poda de neteja i aixecament de capçada d'11 pins blancs (*Pinus halepensis*) i 7 palmeres de Canàries (*Phoenix canariensis*) i en la tala de 6 pins blancs que per l'alçada i la gran inclinació dels troncs comportaven un risc de trencament i caiguda.

Illa Clot d'en Salvi

S'ha retallat l'heura (*Hedera helix*) que entapissa un dels parterres que hi ha en aquest jardí.

SARRIÀ-SANT GERVASI

Jardins de la Vil·la Florida

Aquests jardins disposen d'un itinerari que permet gaudir a peu nu d'un recorregut terapèutic en què es trepitja un bas-sal d'aigua amb esglaons per fer banys de peus i llargues catifes pavimentades amb diferents textures que proporcionen un agradable massatge podal i milloren les funcions del cos. Últimament s'han reposat els materials que componen el recorregut per mantenir-ne la qualitat.

Carrer Pare Fidel Fita

Les escales que hi ha en aquest carrer estan ornamentades a la part central per parterres enjardinats amb arbusts de les espècies *Plumbago capensis* i *Evonimus japonicus*, que han estat objecte de feines de retallada.

Turó Park

La gran praderia de 3.100 m² que hi ha en aquest parc s'ha millorat amb la sembra de nova gespa. S'han triat les espècies *Cynodon dactylon* 'Riviera' i *Dichondra repens*, amb menys necessitats hídriques i, per tant, més resistents a la sequera pròpia del clima mediterrani. Amb l'objectiu de garantir la correcta implantació de la gespa, la praderia estarà abal-sada amb una tanca metàl·lica durant un període mínim de sis a vuit mesos.

Plaça de la Vila de Madrid

1. Gran Via de les Corts Catalanes
2. Institut Barcelona Esports
3. Jardins del Palau de Pedralbes
4. Jardins de la Vil·la Florida
5. Passatge Ceuta
6. Parc del Laberint d'Horta
7. Parc del Turó de la Peira
8. Carrer Garcilaso
9. Parc del Clot

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

GRÀCIA

Passatge Ceuta

S'ha fet una actuació de posada a punt de l'enjardinament d'aquest passatge, que ha consistit en el desbrossament dels 900 m² de parterres, la poda dels arbustos i la poda d'aixecament de capçada dels arbres.

Park Güell

En aquest parc s'han fet diverses feines de manteniment. S'han reparat els camins passant-hi el rasclat i aportant-hi sauló; s'ha esporgat, netejat i desherbat la vegetació dels aparcaments de la ctra. del Carmel, on també s'han netejat els escocells i s'han retirat les plantes en mal estat; al pg. de les Palmeres i la zona semiforestal s'ha desbrossat el sotabosc i s'han eliminat les males herbes que hi havia entre els grups arbustius i les plantes aromàtiques, i també a les façanes i camins de tot el parc, amb una superfície d'actuació d'uns 2.000 m², i s'han desbrossat 3.000 m² de la zona forestal.

HORTA-GUINARDÓ

Parc del Laberint d'Horta

Les últimes feines de manteniment i millora que s'han fet en aquest espai verd han consistit en la retallada de la vegetació que ornamenta l'entrada del Centre de Formació del Laberint, la retallada de les figures topiàries fetes amb boix (*Buxus sempervirens*) i teix (*Taxus baccata*) que hi ha al Jardí Domèstic i l'aportació d'aigua freàtica als estanys del parc.

Carrer Fastenrath

S'ha netejat el parterre de 120 m² que hi ha a l'altura del c. Lorda, on també s'han esporgat i retallat els arbustos.

NOU BARRIS

Parc del Turó de la Peira

En aquest parc hi ha una gran pineda de pins blancs (*Pinus halepensis*) de grans dimensions. Per evitar que es trenqués una branca d'un dels exemplars s'han instal·lat suports metàl·lics, cargols i tensors que permetran mantenir-la a lloc i fer que l'arbre conservi el seu aspecte imponent.

Via Favència

A l'altura de la Ronda de la Guineueta Vella hi ha 13 jardineres amb plantacions de *Pittosporum tobira* 'nana', farigola (*Thymus vulgaris*) i espígol (*Lavandula angustifolia*) en què s'han fet feines de manteniment i millora que han consistit en l'eliminació dels rebrols i l'entrecavat del sòl de plantació.

Seu del Districte

El parterre que hi ha a l'entrada de la seu del Districte de Nou Barris s'ha millorat amb la implantació de 125 m² de pans de *Cynodon dactylon* 'Riviera', una varietat resistent a la sequera.

Illa Feliu Codina

En els 180 m² de parterres d'aquest interior d'illa també s'ha renovat la gespa amb pans de *Cynodon dactylon* 'Riviera'.

SANT ANDREU

Carrer Garcilaso

A la confluència d'aquest carrer amb el de Concepción Arenal hi ha arbres i palmeres que han estat objecte de feines de manteniment. Han consistit en la poda de neteja de 3 pins pinyers (*Pinus pinea*), 3 palmeres de Canàries (*Phoenix canariensis*) i 8 washingtonies (*Washingtonia robusta*).

Carrer Lima

Amb l'objectiu de mantenir-ne la qualitat s'han retallat els 250 m lineals de tanques vegetals d'arboç (*Arbutus unedo*) que enjardinaven aquest carrer.

SANT MARTÍ

Parc del Clot

Un dels elements ornamentals d'aquest parc són les tanques vegetals fetes amb *Ligustrum lucidum*. Per mantenir-ne la qualitat i donar-los més vistositat s'hi han fet feines de retallada.

Passeig García Faria

Aquest passeig és un parc lineal que es va construir a Barcelona amb motiu del Fòrum 2004. Les últimes feines de manteniment i millora han consistit en la neteja dels 300 m² de parterres i la col·locació a tota la superfície d'encoixinat orgànic fet amb restes triturades de poda, que manté la humitat del sòl i evita l'aparició de males herbes.

Jardins de Can Miralletes

En aquests jardins, els espais enjardinats s'han cobert amb encoixinat orgànic fet amb restes de poda triturades. Una feina de manteniment que també s'ha fet a la jardineria elevada amb plantacions de margallons (*Chamaerops humilis*) que hi ha a la confluència dels c. València i Espronceda.

Carrer Joan Casanelles

S'han retallat les tanques vegetals de pitòspor (*Pittosporum tobira*), cosa que ha permès donar major vistositat a l'enjardinament d'aquest carrer.

Els usuaris opinen

Des de la primavera del 2001, el Servei de Promoció i Conservació de l'Espai Públic fa, de manera periòdica, enquestes d'opinió als usuaris dels parcs metropolitans. Els resultats d'aquests estudis permeten conèixer amb detall les característiques dels visitants, el seu comportament, la percepció que tenen de l'espai i el seu grau de satisfacció en relació amb l'estada al parc. Una informació fonamental, que ajuda a millorar la qualitat del servei. Tot seguit s'exposen alguns dels resultats més significatius corresponents a l'estudi de la tardor del 2007.

L'estudi realitzat la tardor del 2007 presenta els resultats de 2.383 entrevistes fetes entre el conjunt d'usuaris dels trenta-un parcs que formen la xarxa. A grans trets, les característiques bàsi-

ques del perfil dels usuaris són les següents.

Globalment, hi ha una proporció similar d'homes (52,2%) i de dones (47,8%); la mitjana d'edat és de 44 anys (els usuaris menors de 15 no s'han inclòs en l'estudi), i és més baixa al Parc del Turonet de Cerdanyola (31 anys) i més alta al de Can Mercader de Cornellà (52 anys). El 94% dels enquestats tenen nacionalitat espanyola i, excepte en el cas de parcs propers a diverses poblacions, entre el 80% i el 100% viuen al mateix municipi del parc.

El Jardí Botànic de Barcelona, per les seves característiques particulars (jardí museu, entrada de pagament, etc.), presenta uns resultats força diferents en gairebé tots els aspectes, com ara la presència d'estrangers (que arriba al 37%) o la d'usuaris que hi van per primera vegada (74%).

Entre el 80% i el 100% dels enquestats viuen al mateix municipi del parc

Jardí Botànic de Barcelona

L'índex de satisfacció global amb els parcs de l'AMB és del 100,4%

Entre els aspectes que més agraden, els més citats són el mateix parc i la vegetació i, en segon lloc, la tranquil·litat

HÀBITS D'ÚS

El 45,7% dels usuaris fan un ús diari del parc i el 25,3% hi van un cop per setmana. És poc significativa la diferència entre els que hi van al matí (40,5%) o a la tarda (45,7%), i el temps d'estada mitjà és d'una hora i 35 minuts. Pel que fa al motiu de la visita, passejar i conèixer el parc és la raó més citada (39,7%), seguida de portar els nens a jugar (21,6%) i treure el gos a passejar (15,2%). Altres motius secundaris són trobar-se amb amics (6,8%) i fer esport (4%). El 40% dels usuaris acostumen a anar sols al parc, seguits dels que hi van amb nens (26%), els grups d'amics (23%) i els grups familiars sense nens (12%). Els camins i zones de passeig (35%) i els bancs i seients (28%) són els elements més usats. Un 17% manifesten que utilitzen les zones infantils, i un 12%, les pistes esportives i altres equipaments.

MODEL DE PARC

Entre els aspectes que més agraden, els més citats són el mateix parc i la vegetació (34%) i, en segon lloc, la tranquil·litat (31%). Per contra, la brutícia i la deixadesa (15%) i la manca de vigilància (11%) i de civisme (8%) són les queixes més usuals. Pel que fa a l'opinió sobre el comportament de la resta d'usuaris, el 39% dels enquestats pensen que són respectuosos amb els altres visitants del parc, el 36% pensen que també ho són amb el mobiliari i el 32% creuen que respecten el parc com a espai natural. El 28% pensen que no hi ha un comportament correcte envers la netedat del parc i el 27% pensen el contrari. Els usuaris del Jardí Botànic de Barcelona, seguits pels del Jardí Botànic Històric i els de Can Mercader, són els que estan més satisfets amb el comportament dels altres. Mentre que els que tenen una opinió pitjor sobre la resta són els usuaris dels parcs Nou del Prat, les Aigües de Montcada i el Molinet de Santa Coloma de Gramenet. Set de cada deu enquestats creuen necessàries les àrees per a gossos i vuit

de cada deu es mostren a favor de la celebració d'actes multitudinaris als parcs. Els dos jardins botànics queden lluny d'aquests resultats.

Pel que fa a les queixes concretes, les relacionades amb els gossos (animals sense lligar o presència d'excrements) són les més freqüents als parcs de la Solana de Sant Andreu de la Barca, la Font Santa d'Esplugues, el Tramvia de Montgat-Tiana, la Font Santa de Sant Joan Despí, la Riera Canyadó de Badalona i els Pinetons de Ripollet. La delinqüència apareix a la Solana, la Mariona de Molins de Rei, les Aigües i el Besòs de Sant Adrià; les restes de *botellón*, a la Molinada de Pallemà i la Muntanyeta de Sant Boi, i la presència de motos a dins del parc, als Pinetons i al Tramvia.

CONeixEMENT I SATISFACCIó

Un terç dels enquestats pensen que la informació que tenen del parc és bona o molt bona i gairebé un altre terç creuen que és normal. Un 15% creuen que és dolenta o molt dolenta. Un 22% no opinen sobre aquesta qüestió. Els enquestats dels dos jardins botànics, i dels parcs de Can Mercader i la Solidaritat d'Esplugues, són els que es consideren més ben informats. Mentre que els dels parcs de Ca l'Arnús de Badalona, el Litoral de Sant Adrià o la Riera Canyadó de Badalona creuen que la informació que reben és dolenta.

Quant a l'índex de satisfacció global amb els parcs de l'AMB, és del 100,4%. Aquest percentatge indica que el conjunt dels usuaris tenen una visió força equilibrada entre la qualitat percebuda en la seva visita i la que esperaven trobar al parc. Per altra banda, aquest resultat també ens permet afirmar que els usuaris dels parcs estan satisfets amb el servei rebut i ens encoratja a seguir treballant per millorar-lo.

Text: Lurdes Planes i Sant-romà

Fotografies: Ernest Costa i Savoia

1. Parc de Torreblanca (Sant Joan Despí, Sant Just Desvern i Sant Feliu de Llobregat)
2. Parc de la Solidaritat (Esplugues de Llobregat)

1.

2.

Setanta-cinc anys de jardineria

Reportatge

L'any 1933, Nicolau M. Rubió i Tudurí va fer possible que l'escola que porta el seu nom encetés una llarga etapa que ens ha arribat fins avui. Han estat setanta-cinc anys de formació en jardineria que han deixat una petja molt important en aquest camp. Pionera en el moment de la seva creació, ha destacat –i destaca– tant pel nivell formatiu com per la quantitat i la qualitat dels professionals que han passat per les seves aules.

Estudiants de l'IES Rubió i Tudurí fent pràctiques l'espai enjardinat que hi ha davant de l'escola

Actualment, les zones verdes són part substancial de la qualitat ambiental de les ciutats, i per això la jardineria s'ha convertit en alguna cosa més que una manifestació artística. Si mirem enrere, fins al segle XVIII, la jardineria a Espanya va ser només el resultat de la transmissió de pares a fills de coneixements

pràctics. És en aquell segle que la noblesa espanyola va començar a encarregar la creació dels seus jardins a professionals estrangers, cosa que encara va posar més en evidència la falta de formació dels jardineros del país. El jardiner francès Jean-Baptiste Loinville va fer un primer intent per

L'1 de setembre de 1933 es va inaugurar, en una petita dependència del Parc de Montjuïc, l'Escola d'Aprenents de Jardiner d'Espanya

L'escola la va fundar el que va ser director del Servei Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona Nicolau M. Rubió i Tudurí

1. Joan Panyella, tècnic botànic de Parcs i Jardins. Alumne de la primera promoció de l'escola, més tard en va ser professor, cap d'estudis i, finalment, director honorari. Entre els anys 1944 i 1992 va ser el gran dinamitzador del centre
2. Joan Panyella impartint una classe

1.

canviar aquesta situació, en presentar el projecte de fundació d'una escola de jardineria, que, tot i que va ser aprovat pel rei, finalment no es va dur a terme. Durant el regnat d'Isabel II es van crear dos centres: primer, l'Escola Central d'Agricultura, i el 1847, l'Escola Normal de Jardineros Horticultores, dirigida pel jardiner francès François Viet. Tot plegat, però, no va arribar a resoldre les mancances de formació del sector, i, d'altra banda, les escoles, amb el temps, van acabar tancant.

RUBIÓ I TUDURÍ

Entre els anys 1920 i 1923, a l'Escola de Bells Oficis o del Treball de la Mancomunitat de Catalunya es van impartir cursos de jardineria. Hi va assistir el jove arquitecte paisatgista Nicolau M. Rubió i Tudurí, que, al cap dels anys, com a director del Servei Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona, fundaria la primera escola de jardineria d'Espanya, dins del que avui anomenem Formació Professional. L'1 de setembre de 1933 va inaugurar, en una petita dependència del Parc de Montjuïc, l'Escola de Jardineria, més tard i durant molts anys, Escola de Jardineria Rubió i Tudurí, i avui, IES Rubió i Tudurí. Les primeres titulacions que s'hi van poder obtenir van ser les d'auxiliar i oficial jardiner. Aquella primera intenció de formar jardineros obrers –figura que Rubió va definir com “un element bàsic en l'art de la jardineria”– amb la professionalitat suficient per conservar i millorar els espais verds de la ciutat va evolucionar amb el pas del temps cap a una formació jardineria més global.

2.

MILLORA DELS ESTUDIS

L'activitat de l'escola no ha estat contínua des de l'any de la seva creació, ja que la Guerra Civil Espanyola del 1936 va obrir un parèntesi que va durar fins l'any 1944. El 1945 es va reprendre l'activitat de l'escola en un edifici situat davant del Poble Espanyol i durant el curs 1958-1959 es va inaugurar el nou edifici de l'escola, annex a les antigues oficines del Servei Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona.

El canvi d'emplaçament de l'escola va anar acompanyat d'un fet més important: un nou pla d'estudis de quaranta hores de pràctiques i sis de teoria setmanals amb diversos curssets complementaris. L'any 1968 es va eliminar un dels tres graus de titulació, el d'auxiliar jardiner; es va conservar el d'oficial jardiner, i es va crear el de mestre jardiner. Es tractava de diplomatures professionals de caràcter estrictament privat, ja que, encara que s'havia sol·licitat nombroses vegades, els estudis no eren reconeguts pel Ministeri d'Educació i Ciència. D'aquest període cal esmentar que en el curs 1969-1970, per primera vegada, es van matricular dones en els estudis de jardineria.

RECONeixEMENT OFICIAL

L'any 1976, l'Associació d'Antics Alumnes va instal·lar la seva seu als locals de l'escola, i el 1977, l'Ajuntament va ampliar l'edifici i el va dotar de noves instal·lacions: més aules, laboratori i una biblioteca especialitzada. Per fi, el 1985, quan n'era director José Carrillo de Albornoz, l'escola va ser reconeguda per l'administració de l'Estat per impartir estudis oficials, la qual cosa va fer possible que els alumnes obtinguessin un

Nicolau M. Rubió i Tudurí. Primer director del Servei Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona, l'any 1933 va crear l'Escola de Jardineria, que va permetre iniciar els estudis reglats en aquest sector professional

títol reconegut oficialment. D'acord amb la Llei d'Educació d'aleshores, aquest títol va ser el de Tècnic Especialista de Jardineria, dins de la Formació Professional de segon grau, amb tres anys de durada dels estudis. L'any 1985, el centre va rebre el nom d'Escola de Jardineria Rubió i Tudurí, en honor del fundador.

ELS ESTUDIS ACTUALS

El 1993, el centre va iniciar el procés d'adaptació del pla d'estudis a la reforma educativa, amb un mòdul professional de nivell 2 d'un any de durada i l'especialitat d'instal·lació i manteniment de jardins, i durant el curs 2000-2001, el centre va passar a dependre de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB). La nova titularitat va permetre augmentar el ventall d'estudis tot incorporant el Cicle Formatiu de Grau Superior de Gestió de Recursos Naturals i Paisatgístics. L'actual Cicle Formatiu de Grau Mitjà de Jardineria permet adquirir tots els coneixements necessaris per projectar i mantenir un jardí: des de l'elaboració del projecte previ a l'execució, el disseny de jardins, les instal·lacions més adequades per a cada cas específic i la seva conservació fins als coneixements

de botànica i de biologia de les plantes, fitopatologia, fitotècnia, tècniques de viver, ecologia, ús de maquinària i organització i gestió d'una empresa de jardineria. La titulació que s'obté al final dels dos anys d'estudis de grau mitjà és la de Tècnic en Jardineria i el carnet d'aplicador de productes fitosanitaris (nivell bàsic) homologat a escala estatal pel Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural. El Grau Superior de Gestió i Organització de Recursos Naturals i Paisatgístics, que permet obtenir el títol de tècnic superior en l'especialitat i el nivell qualificat d'aplicador de productes fitosanitaris, inclou, a més dels estudis de jardineria, formació en els àmbits de la protecció, la gestió i l'aprofitament de les masses forestals; la gestió de l'ús públic del medi natural, i la gestió dels aprofitaments cinegètics. L'IES Rubió i Tudurí forma part del Consell de la Formació Professional i Ocupacional, vinculat a gremis, associacions empresarials i empreses del sector, que fan possible dur a terme visites, pràctiques i projectes reals. A més, a través de la Xarxa FP es facilita la formació pràctica en diverses escoles europees.

Maria Rosa Salvadó

L'any 1985, l'escola va ser reconeguda per l'administració de l'Estat per impartir estudis oficials

Des del curs 2000-2001, el centre depèn de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB)

L'exdirector del centre José Carrillo de Albornoz va participar en la plantació d'un taronger amarg davant de l'IES Rubió i Tudurí

El 23 de setembre passat, a l'espai enjardinat que hi ha davant de l'IES Rubió i Tudurí es va plantar un taronger amarg. Aquest ha estat l'acte que encapçala les celebracions del setanta-cinquè aniversari de l'escola. Hi van assistir el que en va ser director José Carrillo de Albornoz, el director de centres de l'IMEB, Casimir

Macià, i Joan Bordas, en representació de la Confederació d'Horticultura Ornamental de Catalunya. El 10 de desembre se celebrarà un altre acte commemoratiu al districte, i al llarg de l'any vinent s'ha previst l'exposició *Jardineria i jardins a Barcelona*, que s'inaugurarà amb la taula rodona *Jardineria: professió i formació*

(la importància de la formació en la professió jardineria; la publicació d'un llibre amb la història del centre, i, el mes d'abril, la cloenda del setanta-cinquè aniversari. L'exposició i la taula rodona comptaran amb la col·laboració del Centre de Formació del Laberint de Parcs i Jardins.

Els parcs de Casamor

Paisatgisme

Entre els anys 1970 i 1980, Joaquim M. Casamor va projectar una gran part dels nous espais verds de Barcelona i va fer restauracions tan importants com la del Parc del Laberint d'Horta. Els seus criteris paisatgístics són presents arreu de la ciutat, amb grans parcs, com el de la Guineueta, el de Joan Maragall o el del Putget; amb llocs tan entranyables com els Jardinets que hi ha dalt de tot del Passeig de Gràcia, i amb espais tan emblemàtics com els fossats del Castell de Montjuïc.

Tal com explica en l'entrevista que podeu llegir unes quantes pàgines enre en aquest número de *B verda*, la trajectòria professional de Joaquim M. Casamor va ser vocacional quant a l'arquitectura i de trajectòria vital quant al

paisatgisme. La seva obra és extensíssima, i no es limita a Barcelona, tot i que és la ciutat on hi ha molts dels seus projectes més rellevants. Malgrat de Mar, Rubí, Olivella i Sitges són altres poblacions catalanes on Casamor va dur

Jardins de Joan Maragall

OBRES MÉS DESTACADES

- 1959:** Parc de Moragas, com a col·laborador de Lluís Riudor
- 1965:** Parc de Cervantes i Roserar de Cervantes, conjuntament amb Lluís Riudor i Antoni M. Riera Clavillé
- 1970:** Jardins de Mossèn Costa i Llobera, Jardins de Mossèn Cinto Verdaguer, Jardins de Joan Maragall, Parc del Putget, Jardins de la Vil·la Amèlia
- 1971:** restauració del Parc del Laberint d'Horta; Parc de la Guineueta, conjuntament amb Antoni M. Riera Clavillé i Albert Serratosa
- 1972:** Jardins Bacardí
- 1977:** ampliació del Parc del Turó de la Peira, enjardinament de la pl. Lesseps, adaptació per a l'ús públic del Parc del Castell de l'Oreneta
- 1978:** rehabilitació del Parc de les Aigües del Guinardó
- 1979:** Jardinets del pg. de Gràcia, enjardinament del pg. de Sant Joan i de l'av. Pau Casals
- 1980:** pl. de la Font Catalana, enjardinament de l'av. Meridiana
- 1982:** remodelació i ampliació de la pl. de la Farga, remodelació dels Jardins de les Infantes, enjardinament del polígon Canyelles i del pg. Lluís Companys
- 1983:** ampliació del Parc del Guinardó
- 1984:** remodelació dels Jardins de Can Mantega
- 1986:** restauració de la jardineria del claustre del monestir de Santa Maria de Pedralbes i d'alguns sectors dels Jardins Laribal

a terme projectes, així com Puerto de la Cruz o Alacant, pel que fa a la resta de l'estat espanyol. El que segueix és un breu resum de la seva obra a Barcelona.

COL·LABORACIÓ AMB RIUDOR

Algunes de les obres més destacades de Joaquim M. Casamor van ser fruit del treball conjunt amb el també arquitecte i aleshores director del Servei Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona, Lluís Riudor. Aquesta col·laboració es va iniciar l'any 1959, amb el Parc de Moragas (un jardí privat que va ser cedit a l'Ajuntament pels propietaris), i es va prolongar fins a finals de la dècada dels setanta. Dels projectes duts a terme, en destaquen dos: el Parc de Cervantes i el Roserar de Cervantes, a l'extrem del districte de les Corts.

El Parc de Cervantes és un espai verd molt obert, que es distingeix per les extenses zones de gespa, els amples camins i la suavitat del pendent del terreny. La gran quantitat d'arbres que hi ha en aquest parc crea zones d'ombra i repòs que contrasten amb les parts més assolellades. Quant al Roserar del mateix nom, si primer va ser sobretot un espai dedicat a exposició, actualment és un dels principals jardins temàtics de la ciutat, amb més de deu mil rosers.

Un altre projecte important fet conjuntament va ser l'ampliació del Parc del Turó de la Peira.

JARDINS I POETES

L'any 1970 es van inaugurar a Montjuïc tres jardins de Joaquim M. Casamor dedi-

cats a poetes catalans: Joan Maragall, Mossèn Cinto Verdaguer i Mossèn Costa i Llobera. Els Jardins de Joan Maragall tenen l'origen en els que va dissenyar Jean-Claude-Nicolas Forestier al voltant del Pavelló Reial que es va construir a Montjuïc dins del recinte de l'Exposició Internacional del 1929. La intervenció feta el 1970 va permetre ampliar-los. Casamor va dissenyar al voltant del Palauet Albéniz uns jardins clàssics i afrancesats, elegantíssims, amb avingudes arbrades, àmplies extensions de gespa, parterres de *broderie* i fonts ornamentals.

Els altres dos parcs, el de Mossèn Cinto Verdaguer i el de Mossèn Costa i Llobera, van ser fruit del disseny de l'aleshores alcalde, Josep M. de Porcioles, que Barcelona tingués jardins que d'alguna manera fossin únics. I Casamor va projectar dos jardins de col·lecció: l'un dedicat a les espècies bulboses i rizomatoses, i l'altre, a les cactàcies i crasses.

ALTRES PARCS

Del conjunt de projectes realitzats a Barcelona per Joaquim M. Casamor hi ha tres parcs que, per la seva situació i característiques, també cal destacar: el del Putget, el de la Guineueta (en col·laboració) i els Jardins de la Vil·la Amèlia. Els dos primers perquè van començar a dotar de grans espais verds les zones de creixement de la ciutat entre els anys 1950 i 1970, i el tercer perquè va ser un dels jardins privats que, com el del Laberint d'Horta, en la segona meitat del segle XX van començar a esdevenir públics.

1.

2.

3.

4.

1. Roserar de Cervantes
2. Jardins de Mossèn Costa i Llobera
3. Parc del Laberint d'Horta
4. Parc del Castell de l'Oreneta

Nou curs, noves activitats

Eduquem per a
la sostenibilitat

Amb el nou curs arriba un nou programa educatiu de l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona. Hi destaquen les novetats que ha incorporat Parcs i Jardins en la seva oferta a les escoles i el retorn de 'Com funciona Barcelona?'. Un ampli ventall de possibilitats que, juntament amb una nova edició de l'Agenda 21 Escolar, té com a objectiu que els nois i noies de la nostra ciutat s'eduquin per a la sostenibilitat.

Una de les activitats als parcs, protagonitzada per Pàrricus i Garda

El parc és un gran escenari per ensenyar i aprendre. Per això, el programa que ofereix Parcs i Jardins als centres formatius és una invitació a construir una escola de convivència i d'educació

ambiental, amb propostes que giren al voltant d'activitats als espais verds i a les platges de la ciutat, que d'aquesta manera es converteixen en una extensa "aula viva" en uns entorns privilegiats.

Pàrricus i Garda

L'Agenda 21 Escolar és un projecte d'educació, participació i implicació cívica

Informació general del programa educatiu de l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona:

Centre de Recursos Barcelona Sostenible, c. Nil Fabra, 20 - 08012 Barcelona.
Tel.: 93 237 47 43, fax: 93 237 08 94.
www.bcn.es/agenda21/crbs. Horari: de dilluns a divendres, de 9.30 a 14.00 h i de 16.30 a 20.00 h. Metro (L3, Lesseps), autobús (22, 24, 25, 27, 28, 31, 32, 87, 216), pàrquing per a bicicletes.

Informació i materials pedagògics del Programa Educatiu de Parcs i Jardins:

www.bcn.cat/parcsijardins.

Inscripció: www.bcn.cat/educacio/pae.

Inscripció a les activitats de

Com funciona Barcelona?: tel.: 93 851 50 57, a/e: comfuncionabarcelona@bcn.cat

Informació sobre l'Agenda 21 Escolar:

www.bcn.es/agenda21/a21escolar

Dos simpàtics personatges, Pàrricus i Garda, convidaran els nois i noies a estimar i protegir Gaia, la Terra, mitjançant experiències educatives molt diverses i engrescadores, que facilitaran l'aprenentatge dels coneixements relacionats amb el medi ambient i l'educació per a la ciutadania.

Als horts urbans de Can Cadena i Can Mestres, els escolars aprendran d'on provenen els aliments, coneixeran les eines i les feines de l'hort i de la granja, els animals de granja i les plantes de conreu i sabran com és un hort ecològic i sostenible. En diferents parcs i jardins, com els de la Vil·la Amèlia, la Ciutadella, l'Oreneta, Güell i Diagonal Mar, les activitats estan relacionades, entre altres aspectes, amb la vegetació, la natura com a font d'inspiració, els reptes mediambientals del segle XXI i les possibilitats d'esbarjo que ofereixen els parcs públics, alhora que s'aprèn a valorar-los com a espais d'oci, cultura i convivència. Al Viver Tres Pins, els escolars seran jardiniers per un dia, i les activitats a la platja els permetran aprendre a divertir-s'hi d'una manera segura i a fer una nova descoberta d'aquest espai tot investigant l'aigua i la sorra.

A través del web de Parcs i Jardins, els professors i els alumnes poden accedir tant a la informació relativa al Programa Educatiu com als diversos materials didàctics de suport que en facilitaran la realització. Aquests materials tenen com a objectiu orientar els professors, posar a disposició dels alumnes materials per desenvolupar les activitats i dotar les escoles de recursos didàctics complementaris per ampliar coneixements.

COM FUNCIONA BARCELONA?

Una pregunta plena de respostes en les moltes activitats que aplega aquest programa, que s'incorpora de nou a l'oferta educativa de l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona. *Com fun-*

ciona Barcelona? posa a l'abast dels centres escolars activitats relacionades amb els fluxos d'energia, de residus i d'aigua que s'estableixen a la ciutat i permet reflexionar sobre els nivells de soroll i l'impacte de les nostres activitats sobre la qualitat de l'aire. Inclou visites a instal·lacions i activitats a l'escola i permet entendre el funcionament ambiental de la ciutat i donar suport a la tasca que porten a terme els centres educatius compromesos amb l'Agenda 21 Escolar.

AGENDA 21 ESCOLAR

Des de l'any 2001, l'Ajuntament anima els centres educatius (professorat, alumnat, monitors, personal no docent i famílies) a fer la seva Agenda 21 Escolar, com a projecte d'educació, participació i implicació cívica. Una invitació que és, alhora, reconeixement, estímul i suport a la tasca que molts centres ja fan en educació ambiental i una nova oportunitat de reforçar els vincles entre escola i ciutat. Durant els sis últims cursos, els centres participants han desenvolupat un ric ventall d'iniciatives de millora de la mateixa escola i de l'entorn. Cada any s'obre una nova convocatòria tant perquè els centres que ho vulguin puguin aprofundir el seu programa com perquè nous centres l'iniciïn ara i s'enrolin també en aquest engrescador projecte col·lectiu.

L'Agenda 21 Escolar és el que cada centre educatiu decideix, i és la mateixa escola la que determina quins col·lectius hi participaran, quins aspectes analitzaran, en quin ordre ho faran i el nombre i dimensió dels compromisos que s'adquiriran. El que totes les Agendes 21 Escolars tindran en comú és el fet de ser processos participatius, de revisió dels plantejaments i pràctiques educatives i de compromís en accions de millora en relació amb l'ambient i la sostenibilitat.

Estrelles d'interior

Apunts de jardineria

Les plantes que pertanyen a la família de les bromeliàcies es van començar a cultivar àmpliament a mitjans del segle XIX, com a plantes d'interior o d'hivernacle, sobretot a França i Bèlgica. Des de llavors s'ha anat estenent l'interès per elles i ara mateix en trobem una gran varietat al mercat.

Aquestes plantes són d'una bellesa i una coloració espectaculars. A la imatge, un exemplar de *Guzmania lingulata*

Les bromeliàcies són originàries de les zones selvàtiques tropicals i subtropicals d'Amèrica, i algunes s'han adaptat a viure sobre les branques d'arbres grans, sense que els calgui cap mena de substrat per arrelar, com és el cas de l'anomenada clavellina d'aire (*Tillandsia dianthoides*), força coneguda a casa nostra. El cultiu no és pas complicat, i amb

poques atencions podrem gaudir d'unes plantes espectaculars, que donen llum i color allà on les situem.

CULTIU

Imitar al màxim les condicions en què habitualment viuen ens garanteix l'èxit a l'hora de cultivar aquestes plantes vivaces. Prefereixen un substrat de ten-

1.

2.

3.

1. *Aechmea fasciata*
2. *Neoregelia caroliniae* 'Flandria'
3. *Vriesea* sp.

Les bromeliàcies són originàries de les zones selvàtiques tropicals i subtropicals d'Amèrica

Imitar les condicions del seu hàbitat natural garanteix l'èxit en el cultiu d'aquestes vivaces

dència àcida, lleuger i que dreni molt bé, ja que, si l'aigua s'hi acumula, es poden podrir les arrels més joves. Una barreja que contingui compost ben madur, una petita part de sorra gruixuda i escorça triturada resultarà bona per cultivar-les; també podem fer servir substrat per a orquídies, ja que tenen les mateixes necessitats.

Els regs hauran de ser regulars, en tractar-se de plantes originàries de zones amb una humitat ambiental molt alta. El substrat s'ha de mantenir lleugerament humit, però no pas negat, i cal polvoritzar les fulles habitualment. L'aigua ha de ser descalcificada, ja que toleren molt malament les aigües dures. També hem de posar aigua a la cavitat que queda al mig de la roseta central de fulles, tenint cura de canviar-la un parell de cops al mes. A l'hivern podem reduir una mica el reg, sempre que, a causa de la calefacció, l'ambient no resulti massa sec.

Totes les bromeliàcies prefereixen atmosferes càlides, per això resulten adequades per cultivar en interiors, tot i que en zones d'hiverns suaus sense glaçades es poden tenir a l'exterior algunes *Tillandsia*, com la clavellina d'aire (*Tillandsia dianthoides*). Les temperatures en què es desenvolupen millor estan entre els 15 i els 20 °C. En cas de baixar fins als 10 °C poden presentar problemes de creixement. Cal aportar fertilitzant un cop cada dos mesos, diluït en l'aigua de reg. A l'estiu rebai-xarem les aportacions a una sola vegada, a l'inici de l'estació.

Resulten força fàcils de reproduir, perquè, un cop acabada la floració –que acostuma a ser llarga–, totes emeten fillols, que es poden extreure i plantar en un altre test.

LES MÉS CULTIVADES

Potser la més coneguda de totes les bromeliàcies és *Aechmea fasciata*, de fulles coriàcies grisenques en forma de roseta, al mig de la qual emergeix una inflorescència, amb bràctees roses i petites flors blau malva a l'estiu, que

acostuma a durar uns quatre mesos. Li agrada la llum, però no pas l'exposició directa al sol. És una espècie molt resistent als atacs de plagues i malalties.

Guzmania lingulata és una planta d'interior molt popular, amb fulles de color verd lluent disposades en roseta. Del centre, en surten unes bràctees que van prenent color vermell a mesura que van apareixent, a l'estiu, els raïms florals. És molt sensible a les baixes temperatures i, perquè es trobi còmoda, a casa nostra no s'hauria de baixar dels 16 °C a l'hivern.

Una altra de les estrelles d'interior és *Neoregelia caroliniae*. Les seves fulles, acintades, dures, amb marge de serra i de color verd amb ratlles blanques, la fan inconfusible. A mesura que s'acosta la floració, el centre de la roseta de fulles pren una tonalitat vermella intensa, i dóna pas a unes flors insignificants, de color blau o violeta. Resulta molt bona per cultivar en cistelles penjants, per la ventilació que tenen; també li cal una molt bona il·luminació, ja que requereix llum directa per mantenir el color vermell de les bràctees florals.

Nidularium billbergioides és de mida no gaire gran, entre 20 i 30 cm d'alçada, presenta les bràctees florals de color groc intens, i les fulles, toves, són de color verd lluent. És molt sensible a les baixes temperatures, i els 15 °C són el mínim que necessita per desenvolupar-se bé.

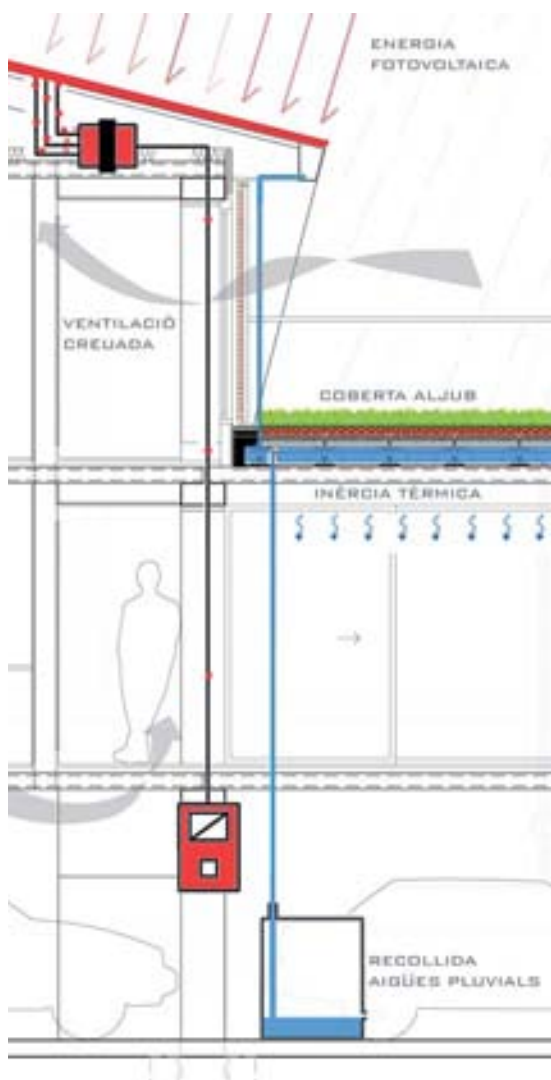
Entre l'estiu i la tardor, *Tillandsia cyanea* ens regala unes espectaculars espigues florals de bràctees roses, que donen pas a unes flors de color blau violeta intens. Les fulles, acintades i d'aspecte lleuger, són de color verd tendre i creixen en roseta.

El gènere *Vriesea* té moltes coses en comú amb *Tillandsia*, com són les espectaculars espigues florals, de colors vius i brillants. Resulten unes plantes molt bones per cultivar en test i els agrada estar ben il·luminades, però sense exposició directa al sol.

Teresa Carceran
Centre de Formació del Laberint

Cobertes ecològiques

Fulls tècnics

Secció d'un edifici amb coberta aljub i altres aplicacions d'arquitectura bioclimàtica

Els nuclis de població, amb una ocupació cada cop més àmplia del territori, han anat anul·lant les propietats naturals de l'escorça del terreny a causa de la superposició d'un estrat homogeni i impermeable. Actualment, la tecnologia permet substituir l'escorça original per altres que en mantenen els elements bàsics: la terra, l'aigua i les plantes. Es tracta de les cobertes aljub ecològiques.

Cobrir amb vegetació les àrees construïdes –patis, terrats, façanes, infraes-

tructures, indústries– permet multiplicar les superfícies verdes ecològicament actives a les ciutats i aportar solucions a problemes globals com el consum energètic, la contaminació i la reutilització de recursos escassos. Un criteri projectual que, juntament amb d'altres, com l'orientació dels edificis o l'aprofitament dels vents dominants per a la climatització, configura els principis de l'arquitectura bioclimàtica.

Les oficines dels arquitectes Felip Pich-Aguilera i Teresa Batlle, situades al dis-

PER SABER-NE MÉS
www.picharchitects.com
www.intemper.com

1.

2.

1. Coberta aljub d'accés a l'estudi Pich-Aguilera Arquitectes
2. L'estiu passat, en aquesta coberta, hi van criar una parella d'ànecs

Les cobertes aljub ecològiques, a més de disposar d'amplis espais de plantació, emmagatzemen l'aigua de pluja

tricta 22@ de Barcelona, són un excel·lent exemple d'aquest model d'arquitectura. S'hi arriba travessant una coberta aljub ecològica, que, a més de disposar d'amplis espais de plantació, emmagatzema l'aigua de pluja. En aquest espai naturalitzat, situat al terrat de l'edifici, aquest estiu hi va criar una parella d'ànecs. La instal·lació la va dur a terme Intemper, creadora del sistema de cobertes aljub ecològiques.

L'ESTRUCTURA

Les cobertes aljub estan formades per una primera capa auxiliar antiperforació, sobre la qual es posa una membrana impermeabilitzant i suports que es poden regular en altura, en funció de l'aigua que es vulgui emmagatzemar. La part superior de la coberta està formada per lloses aïllants i drenants de formigó porós amb la base de poliestirè extrudit (lloses Filtron). A les zones amb vegetació, a sobre de les lloses es col·loca un feltre geotèxtil que actua com a capil·lar i que transmet a les arrels de les plantes l'aigua que necessiten. Les plantacions es fan amb espècies autòctones, ben adaptades al clima i que no requereixen un gran manteniment, sobre un substrat elaborat amb residus urbans, agrícoles i de la indústria de la fusta. La capa vegetal afavoreix l'aïllament tèrmic, la neteja de l'atmosfera i l'equilibri de la humitat i produeix l'intercanvi gasós propi de la fotosíntesi. A les zones transitables es col·loca una segona capa de lloses

Filtron d'acabat. La coberta recull i emmagatzema l'aigua de pluja, que es filtra a través de la superfície de lloses. L'aigua emmagatzemada es pot fer servir per al consum d'aigua no potable: inodors, bugada, etc.

Quant a les espècies vegetals, a la coberta cisterna de l'estudi Felip Pich-Aguilera Arquitectes es van plantar *Sedum album*, *Sedum rupestre*, *Sedum spurium*, *Sempervivum tectorum*, *Lampranthus spectabile*, *Lampranthus aurantiacus* i *Aptenia cordifolia*. Algunes d'aquestes espècies, com *Lampranthus sp.*, tenen floracions molt espectaculars i totes són molt adequades per al clima de Barcelona.

RECUPERAR ELS TERRATS

Aquest tipus de cobertes disminueixen l'impacte ambiental provocat per l'alta densitat de les construccions a les ciutats i milloren l'efecte estètic. Per Teresa Batlle, aquestes cobertes tenen, així mateix, un altre aspecte que s'ha de tenir en compte: permeten recuperar els terrats com a espais de convivència, "que seran necessaris –assenyala– perquè haurem de densificar molt les nostres ciutats, i d'aquesta manera podrem tenir places dalt dels edificis". L'entrada al despatx de Pich-Aguilera Arquitectes, pioners en l'arquitectura bioclimàtica, ja ho és, un espai de convivència, amb tots els avantatges que això comporta. "El verd –diu Teresa Batlle– té una funció de confort psicològic importantíssima. A tots els que treballem al despatx, quan arribem aquí, el cor se'n eixampla!"

1. *Aptenia cordifolia*
2. *Sedum album*
3. *Sempervivum tectorum*

1.

2.

3.

Pàgines verdes

PUBLICACIONS

El jardí zen

Els jardins japonesos fets amb grava i pedres, segons l'estil Karesansui, han fascinat des de sempre la cultura occidental. Vinculats al corrent zen del budisme, aquests jardins van ser projectats com a eines per a la meditació, per ser observats de forma estàtica, per la qual cosa plantegen una relació amb la natura mediatitzada pels objectius espirituals que se'ls han assignat. A *El jardín zen*, l'autor pren com a exemple el temple de Ryoanji per analitzar els aspectes filosòfics i projectuals d'aquests jardins, així com la relació del seu contingut amb el context històric, social i artístic. *El jardín zen*. François Berthier. Ed.: Ediciones Gamma, Editorial Gustavo Gili, S. L., 2007.

Petits jardins

El llibre *Proyectos de jardines pequeños* recull una selecció de cent quaranta projectes pràctics de jardins petits fets per dissenyadors de renom internacional. L'obra conté plantes, dibuixos i fotografies, així com la descripció de les característiques clau de cada jardí. *Proyectos de jardines pequeños*. Andrew Wilson (ed.). Ed.: Ediciones Gamma, Editorial Gustavo Gili, S. L., 2007.

'Landscape' en paraules

El paisatge contemporani mesurat d'una manera

directa i immediata: termes, definicions, pensaments, microrelats, textos breus i apunts redactats per arquitectes, paisatgistes, urbanistes, filòsofs, crítics, poetes, geògrafs i escriptors.

Landscape + 100 palabras para habitarlo. Daniela Colafranceschi. Col·l.: *Land&ScapeSeries*. Editorial Gustavo Gili, S. L., 2007.

CENTRE DE FORMACIÓ DEL LABERINT

Cursos per a afeccionats

Pràctic bàsic: per aprendre a sembrar la gespa, tenir-ne cura, plantar arbres i arbustos o podar; tot això i molt més ofereix aquest curs per tenir un jardí ben cuidat. Del 8/1/09 al 28/5/09, els dijous, de 10.00 a 13.00 h o de 16.00 a 19.00 h, o els divendres, de 10.00 a 13.00 h.

Pràctic intensiu: curs pràctic bàsic en format més reduït adreçat a totes les per-

sones que per disponibilitat horària no poden assistir al curs pràctic bàsic. Del 14/4/09 al 16/6/09, els dimarts i els dijous, de 18.00 a 20.30 h.

Bàsic de jardineria: curs d'introducció a la jardineria que tracta els temes més bàsics mitjançant la combinació de classes teòriques i pràctiques. Del 16/4/09 al 25/6/08, els dijous, de 18.00 a 20.30 h, o els divendres, de 10.00 a 12.30 h.

Cursos monogràfics

Teoria i pràctica per reciclar les restes de la casa i del jardí: curs teoricopràctic que permet conèixer les bases teòriques i pràctiques per fer compost a casa amb les restes de la cuina, de l'hort o del jardí, i minimitzar així la quantitat de residus orgànics que diàriament es generen a les cases. 6, 10 i 13 de novembre, de 10.00 a 12.30 h.

Iniciació al cultiu de les

orquídies: conèixer les espècies d'orquídies que es poden cultivar a casa, quins són els seus requeriments per florir i les seves necessitats de substrat, reg i nutrients, així com les plagues i malalties que poden afectar-les, són els temes que desenvolupa aquest curs. També permet gaudir de les orquídies més belles, mostrades per l'Associació Catalana dels Amics de les Orquídies, que imparteix el curs. Curs teòric. 17, 19 i 24 de novembre, de 10.00 a 12.30 h o de 18.00 a 20.30 h.

Reconeixement de coníferes (bàsic): iniciació a la identificació i el reconeixement de coníferes, les seves necessitats de cultiu, la seva aplicació al jardí i les espècies adequades per a cada situació. El curs s'acaba amb una sortida de reconeixement per observar en l'hàbitat més adequat com es desenvolupen i quin és el seu port real. Curs teòric. 24, 26, 27 i 29 de novembre, de 10.00 a 12.30 h o de 18.00 a 20.30 h, i visita el dia 29, de 10.00 a 13.00 h.

Rosers. Identificació i manteniment: conèixer la història dels rosers i les principals espècies i varietats i aprendre a fer-ne les feines de manteniment, com la poda, la conservació i millora del sòl i el control de les plagues i malalties, són els principals temes que desenvolupa aquest curs. Curs teoricopràctic. 8, 9, 15, 16 i 22 de gener, i visita al Roserar el 7 de maig.

Cursos per a tècnics i professionals

El Centre de Formació del Laberint també organitza cursos de formació contínua per a professionals i tècnics de jardineria, paisatge o ensenyaments afins. La rela-

El Museu de Ciències Naturals

El Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella és una institució científica i pública al servei de la comunitat. El patrimoni pel que fa a les col·leccions d'aquest museu és especialment rellevant d'escarabats cavernícoles i vertebrats de la península Ibèrica. També destaquen les roques, fòssils i mineralogia en general de les col·leccions Vidal i Cervelló. Durant tot l'any ofereix tallers i visites

dinamitzades i guiades per a les escoles, activitats per a les famílies, visites comentades per a tots els públics, cursos, conferències i jornades. És, així mateix, seu d'exposicions, amb un programa que inclou mostres permanents que ofereixen una base històrica de les ciències naturals en els camps de la Biologia i la Geologia, i d'exposicions temporals, que expressen el coneixement i les inquietuds científiques actuals. El museu compta amb una biblioteca dedicada a les Ciències de la Terra i de la Vida, especialment la Zoologia.

Museu de Ciències Naturals: Parc de la Ciutadella, s/n - 08003 Barcelona. Tel.: 93 319 69 12, fax: 93 310 49 99, a/e.: museuciencies@bcn.cat, web: <http://wno.bcn.es/APPS/wprmuseuciencies/Museu.GeneradorPagines>

ció de cursos que es programen trimestralment són, entre altres: instal·lació i manteniment de sistemes de reg, poda d'arbustos i enfiladisses, poda d'arbrat, manteniment de maquinària de jardineria, instal·lació i manteniment de jardins en terrasses, pràctic de grimpada i desplaçament, bases de la implantació i manteniment de les gespes, selecció i plantació d'arbrat viari, seguretat i risc laboral en els treballs de jardineria, plaques i malalties de planifolis i coneixement de plantes.

Centre de Formació del Laberint: c. Germans Desvallés, s/n. Parc del Laberint d'Horta - 08035 Barcelona. Accessos: Rda. de Dalt sortida 4, metro: línia III, estació de Mundet, autobús: 10, 27, 60, 73, 76 i 85.

Informació: tel.: 93 428 25 00 i 639 62 05 18, fax: 93 428 61 98, a/e.: formacio.laberint@bcn.cat, web: www.bcn.cat/parcsijardins

JARDÍ BOTÀNIC DE BARCELONA

Curs de fotografia Una altra mirada a les plantes o la botànica desconeguda: les plantes tenen formes, colors i textures que ens permeten desenvolupar la nostra creativitat fotogràfica buscant-hi altres aspectes, a part dels descriptius. Els dissabtes 8, 15, 22 i 29 de novembre, d'11.00 a 13.00 h. Cal inscripció prèvia.

Setmana de la ciència: jornades de portes obertes, els diumenges 16 i 23 de novembre.

Taller d'introducció a l'orientació: ens divertirem tot recorrent els camins del jardí a través d'una gimcana d'orientació. Al començament us ensenyarem un parell de tècniques d'orientació, tant amb brúixola com sense, i després us haureu d'espavilar! Adreçat a tothom qui vulgui, a partir de 14 anys. A càrrec de Manel Lladó, de l'associació Mintaka. Diumenge 16 de novembre, d'11.00 a 13.00 h. Activitat gratuïta. Places limitades, imprescindible inscripció prèvia.

Taller Construïm una cabana: entre tots –i una estoneta cadascun– agafarem branques de vímet i les anirem teixint per construir una cabana que quedarà al jardí

fins a finals de març del 2009, data d'acabament de l'exposició de fibres naturals. Adreçat bàsicament a nens i nenes a partir de 7 anys, encara que hi podrà afegir la seva branca tothom qui ho vulgui. Diumenges 16 i 23 de novembre, d'11.00 a 14.00 h. Activitat gratuïta.

Taller Els rastres de la fauna salvatge: ens divertirem explorant els camins del jardí per buscar els rastres de la fauna salvatge de cada zona. Haureu d'esbrinar quin animal s'amaga darrere de cada petjada, de cada resta de menjar, de cada soroll... Adreçat a nens i nenes a partir de 8 anys (els pares i mares també hi poden parti-

LA LLUNA

Creixent: el 7 d'octubre a les 09.04 (bon temps) i el 6 de novembre a les 04.03 (calma). **Plena:** el 14 d'octubre a les 20.02 (baixa la temperatura) i el 13 de novembre a les 06.17 (temperatura suau). **Minvant:** el 21 d'octubre a les 11.55 (algunes pluges) i el 19 de novembre a les 21.31 (fredor i boires). **Nova:** el 28 d'octubre a les 23.14 (boires) i el 27 de novembre a les 16.54 (nevades a muntanya).

EL SOL

L'1 d'octubre, el sol va sortir a les 05.47 i es va pondre a les 17.34, i el 31 d'octubre sortirà a les 06.21 i es pondrà a les 16.48. L'1 de novembre, el sol sortirà a les 06.22 i es pondrà a les 16.47, i el 30 de novembre sortirà a les 06.56 i es pondrà a les 16.23.

PLUJA I TEMPERATURA

L'octubre del 2007 es van recollir a l'Observatori Fabra de Barcelona 157,9 l per m² d'aigua de pluja, i el novembre del 2007, 1 l per m². La temperatura mitjana en aquest observatori va ser, l'octubre del 2007, de 16,4 °C, i el novembre del 2007, de 11,2 °C.

JARDINERIA

A l'octubre comença al Maresme la collita i l'exportació de clavells. A les plantacions s'escapolla el crisantem per aconseguir flor de mida més gran. Al novembre comença la collita de crisantems i s'incrementa la de clavells. Als jardins domèstics, durant aquests dos mesos se sembren violers, roselles, cascals dobles, clavells xinesos i malva florida, per florir a finals d'hivern, i rose-lla de Califòrnia i llobí variat, que floriran a la primavera.

cipar). A càrrec de Manel Lladó, de l'associació Mintaka. Diumenge 23 de novembre, d'11.00 a 13.00 h. Activitat gratuïta. Places limitades, imprescindible inscripció prèvia.

Mostra i taller demostratiu de bonsais: podreu gaudir de la bellesa d'alguns dels exemplars de bonsais de la col·lecció del Jardí Botànic. Dissabte 29 i diumenge 30 de novembre, de 10.00 a 17.00 h. Taller demostratiu: diumenge 30 de novembre, d'11.00 a 13.00 h, a càrrec de Sebastián Fernández, responsable del manteniment de la col·lecció de bonsais del jardí. Activitats gratuïtes.

Taller familiar Fem animals amb plantes?: teixirem amb

fulles de palmera per donar forma a diverses figures d'animals. Adreçat a nens i nenes a partir de 7 anys. Diumenge 28 de desembre, de 10.30 a 12.00 h. Cal fer reserva prèvia.

Taller de flors amb fulles: obrirem tiges de cànem de Nova Zelanda acabades de collir per fer-ne tires i hi anirem teixint una flor. Adreçat a adults. Diumenge 28 de desembre, de 12.15 a 13.45 h. Cal fer reserva prèvia.

Per a més informació i inscripcions: Jardí Botànic de Barcelona, c. Doctor Font i Quer, s/n. Parc de Montjuïc - 08038 Barcelona. Tel.: 93 426 49 35, a/e.: jardibotanic@bcn.cat i mvilam@bcn.cat, web: www.jardibotanic.bcn.es

JORNADES I CONGRESSOS

Debats de jardineria i paisatgisme

Berenars debat organitzats per l'Associació d'Amics del Parc de Vallparadís, amb la col·laboració de l'Associació de Professionals dels Espais Verds de Catalunya (APEVC) i el Gremi de Jardiners de Catalunya, al Parc de Vallparadís (Terrassa).

23 d'octubre: "Jardins i literatura. D'El jardí dels Finzi-Contini, de Giorgio Bassani, a Àrea de servei, de Lluís-Anton Baulenas, passant per El rossinyol i la rosa, d'Oscar Wilde". Sessió dirigida per Francisco Páez de la Cadena i Tortosa, traductor i expert en literatura i jardins. Lectura de poemes i d'escrits sobre jardins, amb projecció d'imatges al·lusives.

20 de novembre: "La transformació de Berlín des del punt de vista de l'espai públic".

18 de desembre: "Els parcs i l'espai públic al nord de Portugal: tan a prop i tan lluny de nosaltres". Totes les sessions són a dos quarts de 8 del vespre, a la Sala Auditori de la Muntanyeta, sobre la piscina. La inscripció és gratuïta. Per a més informació: Amics del Parc de Vallparadís, amics.vallparadis@gmail.com, tel.: 93 793 70 65, fax: 93 785 05 20.

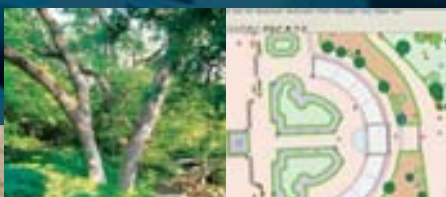
Tancament dels Jardins del Teatre Grec

Amb motiu de les obres de restauració que van començar el setembre passat, els Jardins del Teatre Grec estaran tancats fins a finals de maig del 2009.

El valor de la informació

ArboPlan, Sistema Integral de Gestió Urbana

- Inventaris informatitzats
- Aplicació informàtica de gestió
- Control de qualitat de les tasques de manteniment
- Documentació tècnica i normativa
- Avaluació de l'arbrat
- Anàlisi de l'arbrat
- Testificació instrumental i informes

ArboMap.Net, l'Eina Informàtica de Gestió d'Elements Urbans, com ara:

- Zones verdes i arbrat
- Mobiliari urbà
- Jocs infantils
- Ferms i paviments
- Xarxes i conductes
- Residus urbans

L'aplicació informàtica més implantada als ajuntaments de:

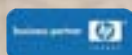
Àvila, Fuenlabrada (Madrid), Osca, Las Rozas (Madrid), Lekeitio (Biscaia), Madrid, Pamplona, Parc de Vallparadís (Terrassa), Parque del Buen Retiro (Madrid), Parque de María Luisa (Sevilla), Pinto (Madrid), Segòvia, Sevilla i Vitòria

tecnigral

CONSULTORIA MEDIAMBIENTAL

Príncipe de Vergara, 210 - esc. A - 1º D. 28002 Madrid
Tel.: 915 618 400 / Fax: 915 618 447
tecnigral@tecnigral.es / www.tecnigral.es

AZAHAR

AZAHAR JARDINERIA Y RIEGOS S.A.
Polígono industrial
C/ Riera Roja nº 29 C
08830 Sant Boi de Llob.

www.azahar.es

AL TEU SERVEI

AL SERVEI DEL MEDI AMBIENT

- CONSERVACIÓ I MANTENIMENT INTEGRAL D'ESPAYS VERDS
- OBRES DE RESTAURACIÓ PAISATGÍSTICA - BIOINGINYERIA
- INSTAL·LACIÓ I GESTIÓ DE XARXES DE REG
- GESTIÓ INTEGRAL DE L'ARBRAT
- OBRES I TREBALLS FORESTALS
- DISSENY D'ESPAYS VERDS
- CONSTRUCCIÓ DE JARDINS
- ASSESSORAMENT TÈCNIC
- MANTENIMENT JOCS INFANTILS
- NATURALITZACIÓ DE LLACS

C/ Fra Juniper Serra, 59 - 75
08030 BARCELONA
Tel. 93 278 76 00
Fax. 93 278 76 96

K.O. CO₂, Kit d'oficina sostenible

Marc fotogràfic, contenidor de residus de sobretaula i guia de bones pràctiques, fets tots tres de paper reciclat trepat. Aquesta és una de les raons per les quals tenim el **Premi 2007 Disseny per al reciclatge per la nostra estratègia +D'I**

elTinter

ARTS GRÀFIQUES, EDICIONS
I PRODUCCIONS S.A.L.

La Plana, 8- 08032 Barcelona
Tel. 93 357 00 50 - 93 357 06 04
Fax 93 357 02 66
eltinter@eltinter.com
www.eltinter.com

CLD grup

CONCESIONARIA
BARCELONESA

CLD, Neteja i Gestió Ambiental

Gran Via de Carles III, 98, 3a. planta

08028 Barcelona

tel.: 93 330 85 18/19, fax: 93 330 85 23

a. e.: info@grupcld.com

web: www.grupcld.com

Pisto68 **Dumar** 1997

Pisto68 S.L.
Rosselló, 340, 5è-1a, Esc.D
08025 Barcelona
(0034) 934 591 354
pisto68@pisto68.com

**Solucions pràctiques per protegir
i conservar el Medi Ambient**

Cendrer de platja Cendrer Portàtil Ecocendrer

Recollidors de KK Aparcament Caní Papereres Canines

Consigna de platja Punt SOS platja Cendrers Urbans

Embut per a oli Economitzadors

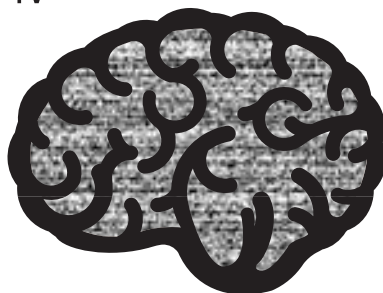
Vehicles Ecològics
Braçalel de seguretat
Xarxes anti-meduses
Fundes tèrmiques de neoprè
Envasos per piles

Contes Educatius

Estarem encantats de cercar qualsevol producte
que necessiti i no trobi a la nostra web

www.pisto68.com

PLAY TV

PLAY BDU

B D U
¿jugamos?

BDU juegos infantiles Richter :: Tel: 932 464 904 :: Mail: bdu@bdu.es :: web: www.bdu.es

Centre mèdic Texnon

Aranjuez
 Àrea Metropolitana de Barcelona
 Bilbao
 Burgos
 Cerdanyola
 Colmenar Viejo
 Cunit
 Ferrol
 Fuenlabrada
 Getxo
 Ibiza
 La Coruña
 La Orotava
 Madrid
 Masnou

CESPA, LÍDER EN JARDINERIA PÚBLICA DES DE FA MÉS DE TRENTA ANYS

Més de 120 clients repartits per tot Espanya estan satisfets amb el nostre servei i fan que avui CESPA compti amb una plantilla de més de 1.500 grans professionals que treballen diàriament per netejar, segar, podar, adobar, plantar i, en definitiva, tenir cura de més de 2.000 hectàrees de parcs i jardins públics.

Gràcies a la vocació, a la responsabilitat, a l'entrega i a l'esforç diari d'aquests jardiniers, la resta de ciutadans podem gaudir d'una cosa que no té preu, malgrat que ens esforcem a posar-n'hi: els jardins.

Mondragón
 Móstoles
 Múrcia
 Ourense
 El Prat de Llobregat
 Port de Barcelona
 "Puppy" (Bilbao)
 Reus
 Santiago de Compostel·la
 Sestao
 Universitat Complutense
 Valladolid
 Valls
 Vilanova i la Geltrú
 Villanueva de la Calzada
 Vigo
 Zamora

estima el que t'envolta

Parcs i Jardins

Ajuntament de Barcelona

Medi Ambient